Äripäev ITuudised.ee

IT ja telekomi TOP

31. oktoober 2019 | Eriväljaanne

KPMG

Maailma-
tasemel
küber-
turvalisuse
teenused

KPMG CYBER
Meiega oled teistest
alati ees!

küberkaitse.ee
kpmg.ee

toimetaja Annika Kald
tel 667 0111
toimetajad@aripaev.ee

5G Mullune peamine märksõna

Konkurents telekomiturul on ettevõtjate sõnul äärmiselt tihe, kuid vaatamata sellele õnnestus Elisal hõivata edetabeli kaks esimest kohta – Elisa Teleteenused tõusis võitjaks, teisel kohal oli Elisa Eesti AS.

GERLI RAMLER
kaasautor

679,5

miljonit eurot oli mullu Äripäeva telekomiettevõtete edetabelis osalenud 25 ettevõtte koondkäive, kasvades aastaga nelja protsendi võrra. Sellest kõvasti üle poole andsid kaks suurt – Telia Eesti ja Elisa Eesti. Keskmine käive töötaja kohta oli ettevõtetel 243 418 eurot, mis oli oluliselt parem kui aasta varasem 183 020 eurot.

85,6

miljonit eurot oli mullu edetabeli ettevõtete koondärikasum, kasvades aastaga 7%. Sellest üle poole – 44 miljonit – teenis Telia Eesti, Elisa kontserni kaks tütarfirmat teenisid kokku 31,6 miljonit eurot. Suurima kahjumiga lõpetas aasta mulluses edetabelis teisel kohal olnud riigi osalusega Levira.

Elisa OYJ kontserni kuuluva ning Eestis telekomiteenustes erakliendi ja kõnekaardi segmendis turuliidriks oleva Elisa Eesti ASi möödunud ja ka tänavuse aasta peamisteks märksõnadeks on juhatuse esimehe Sami Seppäneni sõnul 5G, Elisa Eesti, Starmani ja Santa Monica Networksi ühinemistest tulnud sünergia ning tehnoloogiasektori kiire areng.

TOPi teise koha hõivanud ettevõtte käive kasvas aastaga 5,9% protsenti.

Eelmisel aastal jätkas Elisa kiire mobiilse interneti 4G leviala laiendamist ja tihendamist ning rajas üle Eesti hulgaliselt uusi tugijaamu, parendades 3G ja 4G levikvaliteeti kokku enam kui 150 uues asukohas.

Eelmise aasta lõpuks oli Elisa katnud 4G võrguga 99% Eesti territooriumist ning elanikkonnast. Ettevõte avas Eestis esimesena NB-IoT ehk Narrowband Internet of Things võrgu, mis suudab korraga internetiga ühendada kümneid tuhandeid tarku seadmeid, ja Eesti esimese 5G püsivõrgu, mis töötab kolmes Tallinna piirkonnas testsagedusel.

"Möödunud aasta head tulemused on kindlasti meie kolme ettevõtte ühinemisest tekkinud sünergia varajane vili. 2018. aasta oli veel paljuski Elisa jaoks kui ühinemise aasta, kui häälestasime ettevõtet efektiivselt toimima," ütles Seppänen, kelle sõnul iseloomustas aastat turul üldiselt 5G tulek.

▲ 5G ootused ei piirdu kindlasti ainult telekomisektoriga, ütleb Elisa Eesti tegevjuht Sami Seppänen.
FOTO: ANDRAS KRALLA

"Klientidele erinevatel põhjustel 5G veel ei paista, aga operaatoritel on olnud palju tegemist sagedustega seotud ebaselgusega. Erinevate tarnijate võimekus nii telefonide kui ka võrguseadmete vallas muutub väga kiiresti ning esimeste klientide elu lihtsustavad lahendused arenevad kiiresti," lisas ta.

Kaubandussõjad võivad anda tagasilöögi

Muutused rahvusvahelisel tehnoloogiaturul võivad Seppäneni sõnul Eesti tarbijale negatiivselt mõjuda. "Erinevad protsessid on hetkel väga suuresti pooleli, aga olukord on muutlik. Võrguseadmete tarnijaid on maailmas nii vähe ja kui seal sektoris hakkavad kaubandussõjad või riikide vahelised käeväänamised sisse sõitma, siis konkurents nõrgeneb. Eesti tarbijatele võib see ühel hetkel tähendada siiamaani nauditud hüvede kadumist. Eesti on suhteliselt väike turg ja meil on juba praegu mõned tarnijad nõrgalt esindatud. Areng vales suunas võib seda olukorda kiiresti negatiivselt mõjutada," leidis Seppänen.

Ta lisas, et vaatamata keerukatele oludele maailmas on 2019. aasta Elisa Eestil läinud väga hästi ning kolme esimese kvartali tulemused on tublisti kasvanud. "Eks ootame kannatlikult 5Gd ja toome uusi arenguid TV-maailma. Vaatame edaspidi oma sisu tootmist ja tahame olla jätkuvalt uuenduslikud."

"Kindlasti tahame ka äriklienditurul astuda samme edasi. 5G ootused ei piirdu kindlasti ainult telekomisektoriga. Vaatan põnevusega arenguid Elisas tehisintellekti ja masinõppe vallas, sest iga kuu tuleb midagi uut ning huvitavat välja. Ühtlasi moodustavad uued tehnoloogiaharud omavahel ka väga tugeva koosluse, mille arenduse ja kasutusega saab ühiskonda efektiivsemaks muuta," avas Seppänen ettevõtte arenguplaane.

Tööjõuga mitte kõige hullem seis

Tööjõuturust rääkides on Seppäneni sõnul kindlasti ettevõtteid, kelle olukord on hullem, aga kuna Elisa on on tööjõuturul atraktiivne, julgeb ta oletada, et neil läheb paremini kui teistel. Hetkel töötab Elisas 1011 töötajat ja see arv on püsinud suhteliselt stabiilsena.

"Pakume töötajatele väga head töökeskkonda ja juurutame ettevõttesiseselt ning -väliselt uudseid tööviise. Kaugtöö on kindlasti asi, mida meie töötajad väga hindavad ja varem oleme katsetanud lühema tööpäeva ning töönädalaga," tõi ta näiteid. "Aga jah, uusi inimesi on alati vaja. Igas ettevõttes peab rotatsioon olema, sest ettevõtte uuenemise keskne allikas on töötaja. Kuna tööjõuturg on selline nagu on, siis on turul keeruline olukord ja konkurents uute tegijate peale on suur."

Tihe konkurents utsitab olema püsivalt innovaatiline

Elisa Teleteenustele oli möödunud aasta väga viljakas, hoiti Eesti TV-turu liidri kohta ning siseneti omatoodanguturule, ütles Elisa Eesti erakliendiüksuse juht ja juhatuse liige Andrus Hiiepuu.

Eelmise aasta alguseni Starmani nime kandnud ettevõte on Eesti turul suurim kaabellevivõrgu baasil teenuseid osutav telekommunikatsiooniettevõte.

"Aasta algusest liitsime lõplikult Elisa ja Starmani ühise Elisa kaubamärgi alla, lõime klientidele ühised müügi- ja teeninduskanalid ning hakkasime pakkuma uue tehnoloogilise lahendusena Elisa Elamust üle õhu võrgus. Möödunud aastat mõjutas ka 2017. aasta ülieduka läbimüük nn vabalevi projekti raames, mille käigus tõusis Elisa TV turu liidriks ja seda positsiooni hoiame tänaseni," ütles Hiiepuu.

Mulluste üldiste märksõnadena sektoris toob ta välja tiheda konkurentsi, ettevaatamise teenuse ning sisenemine omatoodanguturule.

"Oleme jätkanud oma klientibaasi kasvatamist ja toonud TV-turule kaks täiesti uuenduslikku lähenemist. Kevadel lansseerisime ettevaatamise teenuse, mis võimaldab Elisa Elamuse klientidele vaadata tuntuid TV3 hittsarjasid 2–4 nädalat varem, kui nad telekava kohaselt nähtavaks saavad. Meile teadaolevalt on tegemist unikaalse lähenemisega terves maailmas. Lisaks tulime turule ka esimese omatoodanguga "Üle noatera", mis näitab täiesti uut suunda meie arengutes," rääkis Hiiepuu.

▶ **Elisa Eesti erakliendiüksuse juht ja juhatuse liige Andrus Hiiepuu.** FOTO: ELISA

36,7

protsenti Elisa Teleteenuste mullusest müügitulust andsid televisiooniteenused. Infrastruktuuri teenuste müügist teeniti 21,5% ning interneti- ja telefoniteenustelt 1,8% käibest.

Plaan hakata oma sisu tootma

Hiiepuu lisas, et Elisa Teleteenuste tuleviku uued suunad saavad olema seotud kindlasti TV-originaaltoodanguga: soovitakse tuua televaatajateni uut põnevat sisu ning kui sel aastal tuuakse turule kaks omatoodangu sarja, siis järgneval aastal kasvatatakse investeeringuid sinna valdkonda veelgi.

"Lisaks soovime tulla järgmine aasta välja täiesti uue TV-platvormiga, et muuta järelevaatamist veelgi mugavamaks, muuta sisu paremini otsitavaks ja kasvatada sisu soovituste personaalsust," rääkis ta.

Konkurents on turul suur nii telekommunikatsiooniteenuste kui ka seadmete pakkujate osas, mis Hiiepuu hinnangul on hea, sest seda rohkem võidavad nii lõpptarbijad kui ka kogu tööstusharu tervikuna.

"Konkurentsi vähenemine toob suure tõenäosusega kaasa innovatsiooni languse, tarneaegade pikenemise ja kulude kasvu. Elisa teeb täna tööd kõigi suuremate tegijatega ning oleme paindlikult valmis reageerima mis iganes muudatustele," rääkis ta.

Tulevikutegija on kõne- ja tekstirobot

Kuna Eesti tööjõuturg on teadagi väljakutseid pakkuv, panustatakse Elisas juba aastaid teadlikult tarkadele ja paindlikele tööviisidele ning tööandja maine kasvatamisele, tänu sellele on suudetud tagada oma meeskonna värvatuse ja kvalifikatsiooni kõrge tase, rääkis Hiiepuu.

"Eks väga tegijaid töötajaid vajab iga ettevõte, õnneks on Elisas selles vallas kõik korras. Hetkel oleme arendamas masinõppe ja tehisintellekti kasutusele võtuga seotud kompetentse ning tulevane tegija on kindlasti meie kõne- ja tekstirobot Annika," ütles Hiiepuu.

Äripäeva TOP 2019 peatoetaja:

KPMG

PANE TÄHELE!
Edukate auhinnagala

Kõiki Äripäeva TOPe koondav Eesti edukate ettevõtete TOP 100 ilmub 29. novembril 2019. Enne seda, 28. novembril toimub Lutheri Masinasaalis võitjate pidulik auhinnagala.
Info ja registreerimine:
pood.aripaev.ee/top100

VALI IT
www.vali-it.ee

Tarkvaraarenduse praktikandid Vali IT! programmist

Reaalne võimalus leida tarkvaraarendusse lisatööjõudu!

"Vali IT!" on unikaalne ettevõtjate ja riigi koostöös ellu kutsutud täiskasvanute ümberõppe projekt.
Osalejad on läbinud 6 nädalat kestnud praktilise tarkvaraarendaja baasoskuste intensiivkoolituse BCS Koolituses või IT Koolituses (Java või C#).

Üle 20 ettevõtte on juba saanud endale töötaja Vali IT! projektist.

60% lõpetajatest töötab tarkvaraarendusega seonduval ametikohal

Osalejatele sobib praktika järgmistes töölõikudes:
- arendamine
- testide automatiseerimine
- andmebaaside skriptimine
- UI/UX disain
- erandjuhtudel ka analüütika (eelneval kokkuleppel osalejaga).

Ettevõtte praktika kestab 8 nädalat ja on tasustamata.

Praktikantide profiilidega tutvumiseks võta ühendust:

BCS Koolitus:
Egert Mitt
56 246 789
egert.mitt@bcs.ee

IT Koolitus:
Kristel Konsa
555 18 954
kristel@koolitus.ee

ITL Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit

Koolitusprojekti rahastatakse Euroopa Sotsiaalfondi toetusskeemist „Digitaalse kirjaoskuse suurendamine". | **Lisainfo: www.vali-it.ee**

toimetaja Annika Kald
tel 667 0111
toimetajad@aripaev.ee

KES ON KES

Telia Eesti juht Robert Pajos

Sündinud 1968 Rootsis.
Elanud nii Venemaal, USAs, Brasiilias kui ka Colombias.
Esines ka tänavu Pärnu Juhtimiskonverentsil, kus tõi esile DESI indeksit: Euroopas mõõdab riikide digitaalset arengut indeks nimega DESI (*digital economy and society index*). Viimastel aastatel on Eesti olnud 8.-9. kohal, mis on tubli üle keskmise tulemus 28 Euroopa Liidu riigi seas – aga oluline on vaadata indeksi sisse: avaliku sektori poolest on Eesti digitaalne suutlikkus väga hea, oleme teisel kohal pärast Soomet. Samas Eesti nõrgim lüli on digitaliseerimine eraettevõtluses ja seal tehnoloogia rakendamine, siin hakkab riik teistest maha jääma. Aastal 2018 oli Eesti selles kategoorias alles 19. kohal 28 liikmeriigi seas.
Soovitab luua iga firma juurde innovatsioonifond, kuhu võiks panna kas või sajandiku müügitulust ja seda teha stabiilselt.

Telia Eesti juhatuse esimees Robert Pajos ütles, et Telia siseneb aktiivselt erinevate lahendustega küberturbe turule. FOTO: EERO VABAMÄGI/EESTI MEEDIA/SCANPIX

Telekomihiid investeerib Eestis igal aastal 50 miljonit eurot

Äsja Eesti konkurentsivõimelisemaks side-, kommunikatsiooni ja IT-ettevõtteks pärjatud Telia Eesti AS saavutas Äripäeva tänavuses telekomifirmade edetabelis kolmanda koha.

ANNIKA KALD
annika.kald@aripaev.ee

Telia hoiab Eestis liidripositsiooni nii mobiilside-, fikseeritud kõneside, lairibaühenduste, IT teenuste kui digitaaltelevisiooni turul.

Küsimusele, kuidas olete suutnud nii pikka aega liider olla, vastas Telia Eesti juhatuse esimees Robert Pajos, et väga raske on välja tuua ühte või kahte põhjust, mis ühe ettevõtte edukaks teevad, kuna edu tagab tihtipeale erinevate tegevuste ja otsuste kombinatsioon.

"Sa pead tundma oma turgu ning olema valmis sellesse investeerima ja selle nimel innovatsiooni eest vedama. Samal ajal pead tundma ja kuulama oma kliente ning pakkuma neile just selliseid lahendusi ja tehnoloogiaid, mis aitavad muuta nende igapäevaelu mugavamaks. Sellele lisaks peavad sul olema kvalifitseeritud ja motiveeritud töötajad, kes seda kõike ellu aitavad viia. Soovin öelda suure aitäh kõigile meie klientidele ja töötajatele, kes on selle võimalikuks teinud," kommenteeris Pajos. Telia Eestis töötab ligi 1800 inimest.

Fookus on ka edaspidi uuendustel

Telia fookusteenused on internet – mobiilne internet ja lairiba; TV, seda nii televiisoris kui ka nutiseadmetes; IT - serverite ja töökohtade haldus, riist- ja tarkvarateenused ning kõnesidelahendused - mobiilis, lauatelefonis ja arvutis.

"Tegevusvaldkondi on päris suur hulk, aga uute toodete, tehnoloogiate ja lahenduste arendamine ja testimine on osa meie igapäevatööst. Täna näeme selgelt, et näiteks 5G mobiilside tehnoloogia suudab pakkuda täiesti uusi teenuseid ja ärimudeleid, mis hakkavad otseselt meie igapäevaelu mõjutama. Seetõttu on ka meile oluline panustada selle tehnoloogia arendamisse ja juba jaanuaris tuleme välja päris oma telekanaliga, mis pakub uut ja põnevat sisu meie teleklientidele," selgitas Pajos.

Teine hea näide on tema sõnul mobiilimaksed, mille puhul on oodata lähiaastatel märkimisväärset kasvu. "Juba täna kasutab Eestis mTasku mobiilse rahakoti lahendust enam kui 75 000 inimest ning see number kasvab iga päevaga," lisas ta.

Lisaks on Telia aktiivselt sisenemas erinevate teenuste ja lahendustega küberturbe turule, kus samuti nähakse äriklientide kasvavat nõudlust. "Meie eesmärk on olla ka ise erinevate uuenduste elluviija," kinnitas Pajos.

Investeeringuteks igal aastal 50 mln eurot

Teliale kuulub 50% SK ID Solutions ASist ja 100% Green IT OÜ-st. Neist esimene pälvis äsja EASi ja Eesti Tööandjate Keskliidu konkursil "Ettevõtluse auhind 2019" Aasta uuendaja tiitli.

Küsimusele, kas ka tänavu on plaanis uusi ettevõtteid luua või osta, vastas Pajos, et Telia Eesti jälgib alati hoolega turu- ja konkurentsisituatsiooni ning erinevaid trende ning langetab sellele vastavalt ka oma investeerimisotsuseid. "Kui asi sobib meie strateegiaga, oleme valmis ka kiirelt tegutsema," lisas ta.

Pajos toonitas selle aasta peamiste märksõnade kohta küsides, et Telia Eesti fookusvaldkondade arendamine peab toimuma pidevalt, vastasel juhul pole võimalik olla turuliider.

"Telia investeerib igal aastal Eesti turule suurusjärgus 50 miljonit eurot, olles sellega kohaliku majanduse üks suuremaid investoreid. Näiteks viimased paar aastat oleme aktiivselt uuendanud ja laiendanud oma interneti püsivõrku. Telia Eesti on välja arendanud tervet Eestit katva asjade interneti (NB-IoT) võrgu, mis teenindab täna *ca* 300 000 seadet," ütles ta.

Tänavu üheksa kuuga rekordgraafikus

Telia Eesti 2019. aasta üheksa kuu müügitulu ulatus ligi 230 miljoni euroni, kasvades aasta varasemaga võrreldes 4,8%.

IT-valdkonnas saavutas Telia Eesti 2019. aasta kolme kvartaliga suurema kasvu kui terve 2017. aasta peale kokku. "Kuigi aka 2018. aasta oli IT valdkonna arengult tugev, oleme tänavu tegemas rekordaastat, mil valdkonna kasv ületab mullust tulemust umbes paarikümne protsendiga," sõnas Pajos.

Telia TV-teenust kasutas kolmanda kvartali lõpu seisuga 211 000 kodu. Mobiililiitumiste arv ulatus Telial septembri lõpuks 1,056 miljonini, mida on pea 80 000 liitumise võrra enam kui aasta varem.

Telia interneti püsiühendust kasutas septembri lõpu seisuga 242 000 majapidamist, kellest enam kui 100 000 kasutab ühendust optilisel kaablil, mis võimaldab tarbida koduinterneti kiirusi kuni 1 Gbit/s. Samas on Telial täna valmidus pakkuda vähemalt 100 Mbit/s kiirusega koduinterneti teenust ligemale 440 000 Eesti kodule.

Mobiilimaksete puhul on oodata lähiaastatel märkimisväärset kasvu. "Juba täna kasutab Eestis mTasku mobiilse rahakoti lahendust enam kui 75 000 inimest ning see number kasvab iga päevaga. Tänu mTaskule väheneb vajadus plastikkaartide ja paberarvete järele," lisas ta.

4,8%

kasvas tänavu Telia Eesti üheksa kuu müügitulu aasta varasemaga võrreldes, ulatudes ligi 230 miljoni euroni.

1,056

miljonit mobiililiitumist oli Telia Eestil tänavu septembri lõpu seisuga, mulluse sama ajaga võrreldes kasvas liitujate arv 80 000 võrra. Telia interneti püsiühendust kasutas septembri lõpu seisuga 242 000 majapidamist ja TV-teenust 211 000 kodu.

35

miljonit eurot ligikaudu kavatseb eelmisel aastal Eestis puhaskasumina 32 miljoni eurot teeninud telekomiettevõte Telia maksta dividendiks Rootsi emafirmale Telia Company AB, mille aktsiatega kaubeldakse Stockholmi börsil. Muu hulgas on Telia kontsernis 37protsendine osalus ka Rootsi

KAITSE OMA ETTEVÕTTE JA KLIENTIDE ANDMEID

KÜBERRISKID ON TÄNAPÄEVA ÄRI LAHUTAMATU OSA

Kasuta infoturbe seireteenust, mis annab kaitse erinevate turvariskide eest.

KÜSI LISA | +372 6699 707
info@securitysoftware.ee

Teeme maailma turvalisemaks!
www.securitysoftware.ee

security SOFTWARE

toimetaja Annika Kald
tel 667 0111
toimetajad@aripaev.ee

Edukad telekomifirmad

koht	firma nimi	punkte	käive, €	ärikasum, €	koht mullu	tegevjuht, juhatus	põhiomanikud, koos osalusprotsendiga
1.	**Elisa Teleteenused AS**	45	47 117 000	12 514 000	4	Andrus Hiiepuu, Kaija Teemägi, Merike Mumme, Jüri Teemant, Sami Seppänen, Toomas Polli	Elisa Oyj 100%
2.	**Elisa Eesti AS**	49	109 756 000	19 141 000	6	Kaija Teemägi, Merike Mumme, Andrus Hiiepuu, Jüri Teemant, Sami Jussi Petteri Seppänen, Toomas Polli	Elisa Oyj 100%
3.	**Telia Eesti AS**	49	301 939 000	44 245 000	12	Hans Robert Pajos, Holger Haljand, Kadir Kale, Tarmo Kärsna	Teliasonera AB 100%
4.	Rebelroam OÜ	58	1 586 308	146 942	26	Henri Ploom, Magnus Rüütel, Tarvo Topolev	
5.	Aa-Sat Professional OÜ	59	1 064 462	153 168	19	Karmo Poom	Karmo Poom 100%
6.	Infonet AS	66	2 037 944	717 186	7	Andrei Leškin	Andrei Leškin 100%
7.	Telset AS	67	1 835 233	548 774	11	Viktor Gaidušin, Tatjana Volikovskaja	Viktor Gaidušin 91%
8.	STV AS	67	13 904 897	1 777 820	8	Aleksei Trivoženko, Dmitri Kuzmin	Rvd Holdings OÜ 100%
9.	Metrotec OÜ	70	861 805	155 072	16	Allan Kiik	Allan Kiik 74,5%
10.	Sonictest OÜ	72	668 014	140 654		Imre Kuus	Imre Kuus 100%
11.	Fortumo OÜ	72	25 085 351	1 062 110	22	Andrei Dementjev, Martin Koppel	Fortumo Holdings Inc 100%
12.	Citic Telecom Cpc Estonia OÜ	73	5 173 425	229 526	23	Bing Chi Li, Christopher Stephen Green, Wai Chung Ho	Linx Telecommunications B.V. 100%
13.	KCP Nordic OÜ	75	1 999 013	54 247		Charles Craig Pavelyn, Kairit Pavelyn, Rein Priivits	KCP Ltd 100%
14.	Mobi Solutions OÜ	77	33 613 875	1 362 447		Lauri Kinkar, Rain Rannu, Veljo Otsason, Linnar Viik, Silja Mikli, Veiko Raime	Linnar Viik 10%, Janek Pello 14,5%, Veljo Otsason 18,5%, Good Times Company OÜ 21,5%, Veiko Raime 21,5%
15.	Uus Programm OÜ	78	741 311	50 207	24	Dmitri Varfolomejev, Eeri Rässa	Dmitri Varfolomejev 48,81%, Eeri Rässa 51,19%
16.	Novametro OÜ	78	4 329 262	171 100	5	Anna Overchuk	Anna Overchuk 100%
17.	Wide Media OÜ	83	830 832	111 741	14	Risto Rosimannus	Xpert Media OÜ 50%, RHC OÜ 50%
18.	Elevi AS	87	741 662	83 152	30	Hardi Haring	Hardi Haring 33,33%, Harles Meriste 33,33%, Tanel Hark 33,33%
19.	Tele2 Eesti AS	87	76 134 983	3 268 597	9	Christopher Alan Robbins, Aare Uusjärv, Kristina Toms, Taivo Kendla	Tele2 Sverige AB 100%
20.	TOP Connect OÜ	88	13 300 688	173 323	27	Anthony Rivshin, Max Rivshin, Vladislav Sobolev	Space Holding OÜ 100%
21.	Radiocom Baltic OÜ	89	1 552 329	168 734	1	Tarmo Tölp, Kaupo Keskküla	Tarmo Tölp 100%
22.	RETN Baltic AS	105	2 994 479	-27 928	29	Leonid Shuralev, Julia Školjar, Andrei Kuznetcov	RETN Capital Ltd 100%
23.	Nord Connect OÜ	105	21 197 668	-254 969	15	Raimonds Pelna, Dmitri Kargin	Dmitri Kargin 10%, Swedbank AS Clients 90%
24.	Fill Networks OÜ	123	968 609	-39 815	10	Kristina Luks	Feliks Korkiainen 100%
25.	Levira AS	128	10 092 201	-385 979	2	Tiit Tammiste, Indrek Lepp, Meelis Anton, Taavi Tapner	rahandusministeerium 51%, Telediffusion De France S.A. 49%

METOODIKA

Valdkonna TOPi pääsemine
Vastava valdkonna tegevuse osakaal ettevõtte käibest pidi olema vähemalt 51%.
Äripäev võttis äriregistrist eelmise aasta majandustulemuste põhjal valdkonna müügitulult suuremate ettevõtete andmed.
Osalesid ettevõtted, kelle majandustulemused olid äriregistris andmete kogumise ajaks sisestatud ja ettevõte tegutsenud kahel viimasel majandusaastal.

Pingerea koostamine
Ettevõtted seati valdkonna pingeritta kuue näitaja põhjal: 2018. aasta müügitulu, müügitulu kasv võrreldes 2017. aastaga, 2018. aasta ärikasum, kasumi kasv võrreldes 2017. aastaga, rentaablus ja varade tootlikkus aastal 2018.
Iga näitaja põhjal reastati ettevõtted edetabelitesse, iga koht järjestuses andis kohale vastava arvu punkte. Kuue tabeli punktid liideti. Võitis vähim punkte kogunud ettevõte.

Kui ettevõte puudub
Kui ettevõtet TOPis pole, siis ei olnud ettevõttel aktiivset majandustegevust kahel täielikul majandusaastal (2017–2018), ettevõtte viimase aasta või kahe viimase aasta keskmine omakapital oli negatiivne või polnud tema majandusaasta aruannet edetabeli koostamise ajal äriregistris.

Analüüs: telekomisektoris ootab innovatsiooniplahvatus

SERGEI DMITRIJEV, TAAVI PAHAPILL
KPMG Baltics tehingute nõustamise konsultandid

Kuigi kiired tehnoloogilised arengud loovad telekommunikatsioonisektorile uusi võimalusi, järgnevad neile ka täiendavad väljakutsed ning riskid. *IoT*- ja *blockchain*-teemad tunduvad leierdatuna, samas peab tõdema, et *buzzword* muutus reaalsuseks.

Wifiga WC-potte laiemal turul veel pole, kas ja millal nad tulevad, ei julge ka prognoosida. Kõikvõimalikke seadmeid ühendatakse internetti aina rohkem, mis toob kaasa ülekoormuse, mille vältimiseks peab infrastruktuur tegema astmelise hüppe ja kaasama midagi võimsamat, kui hetkel levinud kümme aastat vana 4G/LTE ühendus. Infrastruktuursetele väljakutsetele lisandub tõsine andmeturbe risk. Ilmselt pole kaugel ajad, kui koduvõrgus netti ühendatud tolmuimeja või kohvimasina kaudu võib varastada omaniku arvutist näiteks tema pangakonto andmeid.

Telekomisektori ettevõtete ees olevad väljakutsed nagu tarneahela ebakindlus, konkurents ja pidev investeeringuvajadus kasvavad plahvatuslikult.

Eesti telekommunikatsioonisektoris leidub ülimalt erisuguseid ettevõtteid – nišiteenuste pakkujad käivad käsikäes traditsiooniliste telekomiteenuste pakkujatega ning tipus troonivad tänavu tuntud mobiilsideoperaatorid Elisa ja Telia.

VÕRDLUS
Kui kasumlikud on Eesti telekomitipud
valik Äripäeva telekomi-TOPi ettevõtete näitajaid

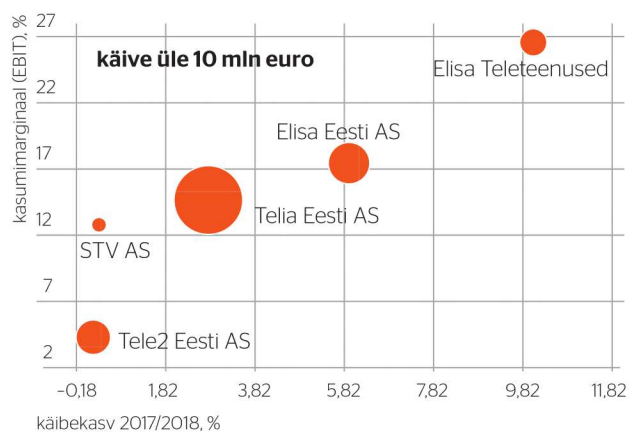

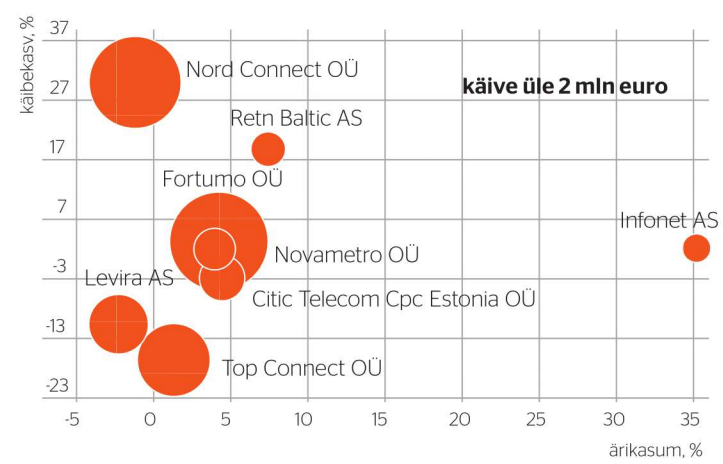

ALLIKAS: KPMS

Kuna suurest kolmest Tele2 ei paku statsionaarset internetti ja tavalist digiTVd, võib oletada, et traditsioonilisem klient eelistab siiski ühte arvet mitmele.

Gigandid kosuvad tasapisi

Arvestades sektori mitmekesisusega, analüüsime edetabelit kahest rakursist: klassikalised telekomi gigandid ning ülejäänud telekomi sektori turuosalised. Ülaltoodud graafikutest vasakpoolne tõmbab paralleele suuremate, enam kui 10 miljoni eurose käibega telekomigigantide vahel, võrreldes ärikasumi marginaali, 2018 käibekasvu ja käibe mahtu (graafikul toodud mulli suurus).

Graafiku alusel võib välja tuua mõned tähelepanekud. Esiteks, kuigi telekomisektori edetabelis asub Tele2 alles 19. kohal ning käibe kasv oli peaaegu nullilähedane, saab tõdeda, et see liigub endiselt ülesmäge. Käibe suurus on stabiilselt kolmandal kohal.

Teiseks, olles käibe mõttes kaalukategooria liider, saavutab Telia tagasihoidliku kolmeprotsendilise kasvu. Kuigi 3% on globaalse majanduskasvuga võrreldav number, siis teiste konkurentide nullilähedase kasvu taustal on see märkimisväärne saavutus. Lisaks on Telia 302 miljoni euro suurune käive peaaegu kolm korda suurem kui lähima konkurendi oma ning moodustab 55% kogu kategooria summeeritud käibest.

Kolmandaks – Elisa Teleteenused AS ja Elisa Eesti AS võtsid edetabeli kaks esimest kohta ning see on tänu "klassikalistest" telekomihiidudest suuremale käibekasvule ja kõrgemale ärikasumi marginaalile. Kui Elisa ostis 2016. aasta lõpus Starmani (praegune Elisa Teleteenused), oli tegemist ühe suurema kohaliku ülevõtmistehinguga (M&A) – ja see võttis pisut üle aasta, et ühinemisest tekkinud sünergia avalduks täismahus.

Elisa Teleteenused kasvatas 2018. aastal oma käivet 10 protsenti, olles seega ainuke suurtest, mis suutis näidata kahekohalist tulude kasvu. Lisaks suuremale käibe kasvule suudab Elisa opereerida konkurentidest kõrgema ärikasumi marginaaliga.

Tehnilise järelevalve ameti avaldatud numbriliikuvuse statistika näitab lisaks, et nii Elisa kui ka Telia on 2016–2018 perioodil numbriliikumistega plussis. Ja 2019. aasta esimeste üheksa kuu trend näitab, et olukord liigub sarnases suunas nagu eelmise kahe aasta jooksul – Tele2 kaotatud mobiilinumbrite arv on umbes võrdselt jagatud Telia ja Elisa vahel.

Kuna suurest kolmest Tele2 ei paku statsionaarset internetti ja tavalist digiTVd, võib oletada, et traditsioonilisem klient eelistab siiski ühte arvet mitmele.

Väikestel igat sorti ärimudelid

Ülejäänud sektori summaarsest käibest annavad 86% kaheksa väga erinevate ärimudelitega, enam kui kahe miljoni eurose käibega ettevõtet.

Parempoolne graafik võrdleb neid, kõrvutades ärikasum ja käibe suhte, 2018. aasta käibekasvu ja käibe (graafikul toodud mulli suurus).

Neist suurematest (käive üle 10 miljoni euro) suutsid käivet kasvatada Nord Connect OÜ – lausa 30% – ning Fortumo OÜ – 3%.

Nord Connect pakub klientidele erinevaid operaatorteenuseid (muuhulgas rahvusvaheliste kõnede haldamine, korporatiivsed telekomipaketid jt) ning enamus grupi tuludest põhineb teenuste ekspordist.

Fortumo käive kasvas 2018. aastal 2017. aastaga võrreldes 3%, kuid ärikasum lausa neljakordistus. Mitmekordse Äripäeva telekomi TOPi võitja ning Eesti turul teada tuntud tegija Top Connecti käive kukkus 2018. aastal 17% võrra ning võrreldes 2016. aastaga lausa kahekordselt.

Kuna nii Top Connect kui ka Fortumo on ettevõtetena alles kasvufaasis, siis on loogiline, et neil tuleb vahel ette ka langusaastaid.

Edukad IT- ja arvutifirmad

koht	firma nimi	punkte	käive, €	ärikasum, €	koht mullu	tegevjuht, juhatus	põhiomanikud, koos osalusprotsendiga
1.	**Burfa Tech OÜ**	30	17 830 002	10 684 095		Ivan Turõgin, Sergei Potapenko	Burfa Capital OÜ 100%
2.	**Neotech Development OÜ**	65	8 788 273	1 530 373	41	Marina Tjulinova	Valery Yanov 95%
3.	**Pocosys OÜ**	98	2 938 875	1 158 783		Oksana Tolmatšova	Poco Holding OÜ 100% (Indrek Neivelt 55%)
4.	ITM Trade OÜ	102	13 273 070	5 187 477	1	Aleksandr Kostin, Sergei Astafjev	Aleksandr Kostin 50%, Sergei Astafjev 50%
5.	Derivco Estonia OÜ	136	7 960 119	1 097 875	9	Indrek Juhani, Julia Saburova	Prima Networks Ltd 100%
6.	Ridango AS	141	9 720 114	1 889 119	36	Kristjan Niinemaa, Argo Verk	Poohtech AS 39,47%, Andmelogistika OÜ 39,47%
7.	Helmes AS	142	31 264 029	4 289 987	14	Andres Kaljo, Jaan Pillesaar	DSVH OÜ 90,83%
8.	Toggl OÜ	149	8 633 527	2 686 916	2	Alari Aho, Krister Haav	Multiplier OÜ 55,56%, Ahead Consulting OÜ 22,22%, Parasol OÜ 22,22%
9.	Tieto Estonia AS	149	15 400 338	1 670 395	80	Anneli Heinsoo	Tieto Oyj 100%
10.	Twilio Estonia OÜ	150	7 811 273	676 348	61	Christopher Douglas Andrews, Ott Kaukver	Twilio Inc, 100%
11.	Viseven Europe OÜ	153	3 173 375	883 701	5	Viacheslav Vasylenko, Nataliia Andriichuk	Nataliia Andriichuk 47,5%, Roman Vasylenko 19%, Viacheslav Vasylenko 28,5%
12.	Nortal AS	153	66 013 000	7 084 000	23	Andre Krull, Neringa Narbutienė, Priit Alamäe, Jaanus Erlemann, Oleg Švaikovski	Nortal Group AS 100%
13.	Concise Systems OÜ	154	3 957 752	601 396	34	Markko Abel, Raiko Tigane	Markko Abel 81,5%
14.	Excellent Business Solutions Eesti AS	162	4 067 123	1 266 378	40	Tõnu Schilf, Lenno Oja, Sven Karuse	Janno Oja 21,43%, Sven Karuse 32,86%, Lenno Oja 17,14%, Lillela OÜ 28,57%
15.	Directo OÜ	166	3 996 498	1 644 958	8	Berit Veske, Aadu Vooglaid, Martin-Paul Rinne	Solar Capital OÜ 10%, Kentarius OÜ 32,5%, Princo OÜ 18%, RA Holding Activities OÜ 19,75%, Aadu Vooglaid 19,75%
16.	Apteekide Infotehnoloogia OÜ	179	5 907 105	2 592 427	11	Siim Uibokand	Siim Uibokand 100%
17.	Codeborne OÜ	181	4 186 000	2 482 000	6	Aho Augasmägi, Erik Jõgi, Toomas Talts, Anton Keks	Aho Augasmägi 15,35%, Anton Keks 15,35%, Erik Jõgi 15,35%, Toomas Talts 15,35%
18.	Uptime OÜ	188	6 247 035	1 197 288	15	Eero Tohver, Raimo Seero	ET & Ko Konsultatsioonid OÜ 90,01%
19.	Trinidad Wiseman OÜ	188	5 333 892	579 624	26	Hegle Sarapuu-Johanson, Ander Tenno, Marko Leppik	Hegle Sarapuu-Johanson 21%, Ander Tenno 50,38%
20.	Hireright Estonia AS	188	7 011 145	587 720		Dmitri Šved, Aleksandr Rudenko	Hireright Inc 100%
21.	SK Id Solutions AS	189	7 892 802	1 115 814	19	Kalev Pihl	Telia Eesti AS 50%, Seb Pank AS 25%, Swedbank AS 25%
22.	ADM Interactive OÜ	194	3 815 853	582 115		Janno Bremann, Riho Pihelpuu	B1-ADM Holding OÜ 12,5%, B17-ADM Holding OÜ 12%, Holdco Investments OÜ 75,5%
23.	Proekspert AS	200	11 974 044	1 355 399	39	Marko Sverdlik, Ilmar Pralla	Proekspert Group AS 100%
24.	Titanium Systems OÜ	201	3 477 417	1 307 904	12	Indrek Uibo	TS Holding OÜ 100%
25.	Skype Technologies OÜ	212	33 535 116	3 159 893	22	Tanel Erm, Benjamin O, Orndorff	Skype Technologies 100%
26.	Merit Tarkvara AS	213	2 334 596	681 695	29	Tanel Erm, Benjamin O, Orndorff	Kert Invest OÜ 20%, Visma International Holding AS 80%
27.	Telema AS	225	2 469 000	839 000	38	Hele Hammer	Mart Mägi 10.8%, Einberi OÜ 52.2%, Infopartner OÜ 25.2%
28.	Malwarebytes Estonia OÜ	226	4 212 265	293 881		Marcin Lukasz Kleczynski	Malwarebytes Ltd 100%
29.	Fastvps Eesti OÜ	235	5 421 199	1 222 588	13	Pavel Gavrilin, Anna Chernova	Pavel Gavrilin 100%
30.	Profit Software OÜ	238	2 541 151	447 270	72	Ilkka Antti Juhani Starck, Nathalie Wangqunying Kuosa	Profit Software Oy 100%
31.	Opus Online OÜ	239	2 668 234	485 839	21	Andre Lall	Hard Work Capital OÜ 100%
32.	Baltic Hospitality & Retail Systems OÜ	243	1 764 042	506 816	69	Joanne Vaughan, Katrin Vellesalu	Joanne Vaughan 100%

JÄTKUB LK 8

toimetaja Annika Kald
tel 667 0111
toimetajad@aripaev.ee

Edukad IT- ja arvutifirmad

ALGUS LK 7

koht	firma nimi	punkte	käive, €	ärikasum, €	koht mullu	tegevjuht, juhatus	põhiomanikud, koos osalusprotsendiga
33.	Ektaco AS	244	2 875 636	218 291	87	Külle Tärnov, Rain Ruven, Kaido Jelle	Grouse & Hill OÜ 44%, Ccg Invest OÜ 33,2%
34.	Zone Media OÜ	247	3 994 774	697 830	25	Martti Varik, Ardi Jürgens	Waffa OÜ 20%, Andorian Ventures OÜ 20%, Das Mega Invest OÜ 20%, Vive Invest OÜ 22%, Makai Invest OÜ 13%
35.	BCS Itera AS	252	3 556 633	255 438	95	Erko Tamuri	Agur Jõgi 10,84%, Erko Tamuri 34,08%, Kersti Saarma 28,89%
36.	Relax Tech Services OÜ	252	3 963 804	188 753	78	John Patrik Österaker, Martin Kähr, Jani Kristian Tekoniemi	Relax Holding Limited 100%
37.	Finestmedia AS	256	4 483 084	286 303	77	Priit Penjam, Søren Hejnfelt, Jan Urva	Finor Group OÜ 100%
38.	Icefire OÜ	259	9 142 186	753 114	31	Jan Lakspere, Rivo Uibo, Jüri Kirme, Vilve Vene	Freiseele OÜ 100%
39.	Santa Monica Networks AS	260	12 180 366	809 607	57	Margus Vaino, Hannes Perkmann	Elisa Teleteenused AS 100%
40.	SAP Estonia OÜ	266	3 138 505	468 614	67	Christian Larsen Pedersen, Ari Petri Pussinen, Per Haakon Lomsdalen	SAP Se 100%
41.	Datel AS	267	11 715 901	230 063	79	Üllar Pauklin, Volle Vint, Urmas Kõlli	Mango Invest OÜ 22,49%, Üllar Pauklin 22,51%, Urmas Kõlli 32,51%, Andres Teder 22,49%
42.	Datafox OÜ	269	3 744 345	239 697	73	Kristjan Ok, Marko Külaots, Mati Raidma, Risto Kiilberg	Marko Külaots 25,02%, Mati Raidma 25,02%, Risto Kiilberg 25,02%, Kristjan Ok 14,97%
43.	Baltic Computer Systems AS	273	2 779 120	417 666	56	Liis Sild, Ants Sild	Sild & Partners OÜ 100%
44.	Net Group OÜ	273	6 677 310	227 172	58	Anders Abel, Raigo Raid, Sven Peekmann, Jaan Feldmann, Priit Kongo	Priit Kongo 51,55%, Jaan Feldmann 33,9%
45.	Stallion AS	275	3 653 008	451 801	52	Randel Min	Randel Min 60%, Rmfi Technologies OÜ 34%
46.	Proact Estonia AS	275	4 953 000	553 000	66	Karel Kannel	Proact It Group Ab 100%
47.	Reach-U AS	277	3 535 357	440 864	20	Teet Jagomägi	Fabian OÜ 100%
48.	Nodeswat OÜ	278	1 532 744	267 790		Marius Arras, Rait Ojasaar	Harri Siirak 20%, Karl Düüna 20%, Solon Partners OÜ 24%, Staging OÜ 14%, Gordo OÜ 14%
49.	Linn Systems OÜ	281	2 127 570	105 342	98	Ivan Kozitsõn	Linn Systems Ltd 100%
50.	Playtech Estonia OÜ	283	33 208 117	737 411	65	Rain Kivisik, Lauri Kikerpill	Playtech (Cypros) Limited 100%
51.	Raintree Estonia OÜ	289	2 575 565	139 326	71	Priit Pärgmäe	Priit Pärgmäe 10%, Siim Suisalu 10%, Richard Vance Welty 70%
52.	Nixor Ee AS	291	4 781 018	420 025	60	Elgar Ojakõiv, Imre Reinson	Nixor Ad AS 100%
53.	Datacatering OÜ	296	2 064 166	309 117	53	Kristjan Värton, Janek Palo, Ranno Saarmann	Ranno Saarmann 33%, Janek Palo 33%, Kristjan Värton 34%
54.	Astro Baltics OÜ	309	2 177 124	233 983	35	Taimar Kallari	Erik Jõeveer 55%, Taimar Kallari 45%
55.	Videob OÜ	310	6 224 631	287 076	85	Rain Kivisik	Video B Holdings Limited 100%
56.	Almic OÜ	312	1 979 341	156 652	59	Alar Anton, Mihkel Ney	Mihkel Ney 44,72%, Alar Anton 44,72%
57.	Security Software OÜ	312	2 034 973	65 787		Rita Käit-Vares, Ats Onemar	Martin Hiir 17%, Rita Käit-Vares 17%, Ronnie Jaanhold 17%, Lillela OÜ 24,5%, Bauland OÜ 24,5%
58.	Cybernetica AS	320	8 412 001	621 543	48	Rein Haavel, Dan Bogdanov, Oliver Väärtnõu	Cybersec Technologies OÜ 100%
59.	Messente Communications OÜ	322	4 245 753	280 668	24	Lauri Kinkar	Messente Communications OÜ 10,17%, Mobi Solutions OÜ 72%
60.	Hanza Ssc Tartu OÜ	322	2 155 000	118 000		Emöke Sogenbits, Harri Värv	Hanza Ab 100%
61.	Wolt Eesti OÜ	325	1 840 401	47 813		Henna Maarit Mäkinen, Mikko Akseli Kuusi	Wolt Enterprises Oy 100%
62.	Wizon OÜ	328	2 044 000	187 641	30	Marko Tammsaar, Martin Riivits	Ajastaeg OÜ 31,68%, Elendrik Invest OÜ 63,32%
63.	Medisoft AS	334	2 082 942	163 763	93	Jako Heinmets	Sigrid Sillaots 33,34%, Mare Jugandi 33,33%, Mari Hermlin 17,08%, Mick Hermlin 16,25%
64.	Mooncascade OÜ	343	4 180 535	281 789	49	Ahti Liin, Indrek Ulst, Priit Salumaa, Anu Einberg, Asko Seeba	50 Inch OÜ 25%, Pastakas OÜ 25%, Stellar Thought OÜ 25%, BSC OÜ 25%
65.	FOB Solutions OÜ	350	2 123 952	112 942	94	Gert Soome, Raigo Õunapuu, Timmo Virkmaa	Disainiweeb OÜ, Isobyte OÜ, Wildcard Investments OÜ, Inkami OÜ, Syntax Investments OÜ, Trilena Games OÜ, Rendia OÜ, UK-QA OÜ, kõik 12,5%
66.	Swedbank Support OÜ	351	14 459 627	343 852	55	Tarvi Raasuke	Swedbank AS 100%
67.	Iglu OÜ	352	3 685 484	399 273	18	Kristjan Aiaste	Kristjan Aiaste 53,76%, Kaarel Kuddu 21,76%
68.	Heathmont OÜ	352	7 329 226	70 496	37	Maarja Tiitsaar, Timothy John Heath, Raido Purga, Reio Piller	Heathmont Group OÜ 100%
69.	Estneti OÜ	359	1 979 619	215 859	84	Carl Eric Amandus Jabin	Transvectio Ltd 100%
70.	Evogame Estonia OÜ	359	1 552 016	141 092		Martin Olof Carlesund, Pål Jesper Von Bahr	Evolution Malta Holding Limited 100%
71.	Primend OÜ	379	2 420 143	15 538	91	Toomas Mõttus, Aleksei Räim	Tõnis Tikerpäe 20%, Rene Kaalo 20%, Aleksei Räim 20%, Toomas Mõttus 20%, Priit Timpson 10%, Sergei Sokolov 10%
72.	Adcash OÜ	391	26 914 142	284 157	83	Priit Viru, Maxime Chevallon, Thomas Jean Lucien Padovani	Webinfluence Group AS 100%
73.	Fleet Complete Eesti OÜ	393	3 020 585	314 826	33	Jaanus Truu, Andonios Lourakis, George Kypreos	Fleet Complete Nordics OÜ 100%
74.	Creative Mobile OÜ	396	8 662 690	88 139	27	Vladimir Funtikov, Serhiy Slyeptsov, Sergei Panfilov	Sergei Panfilov 25%, Irina Panfilova 25%, Serhiy Slyeptsov 32.98%, Vladimir Funtikov 42.02%, Viktoria Pikat 32.98%
75.	MS Ärisüsteemid OÜ	397	2 549 786	44 046	75	Taavi Mängel	Taavi Mängel 33,33%, Mart Kink 33,33%, Koit Parts 33,33%
76.	Mobigw OÜ	399	2 634 480	185 384	70	Silja Mikli, Janek Pello	Mobi Solutions OÜ 100%
77.	Modirum Mdpay OÜ	401	7 698 324	139 040	45	Jari Sakari Heikkinen	Cejestra OÜ 23,04%, Cloud Computing OÜ 76,96%
78.	Bolt Technology OÜ	401	79 677 062	-60 371 912	82	Martin Villig, Markus Villig, Jan-Niclaus Mewes	Mordor Management SIA 23.66%, Rosy Passion Investment Ltd 11.65%, Didi (HK) Science and Technology Ltd 10,07%, Grest Technologies SIA 11.6%
79.	Pipedrive OÜ	403	31 812 184	-1 551 544	47	Dominic Joseph Butera, Timo Rein, Urmas Purde	Pipedrive Inc 100%
80.	Fujitsu Estonia AS	422	14 997 669	7 036	63	Eva Aulikki Luttinen, Seth Gustav Lackman, Marek Sokk	Fujitsu Services Holding Bv 100%
81.	Saule IT Services OÜ	424	3 080 000	13 567		Nataliia Ulitina	Jeynard Investments Ltd, 100%
82.	Symantec Estonia OÜ	425	7 628 244	199 403	68	Eunice Jeeyoon Kim, Donald Blach, Norman Osumi	Altiris Inc 100%
83.	Ordi AS	425	9 217 165	27 303	88	Marge Reiljan, Sulev Sisask, Tiit Tiigimägi	Sulev Sisask 95,76%
84.	ML Novator OÜ	430	2 233 434	25 856	90	Aivar Paalberg, Andres Pajula	Aivar Paalberg 40,14%, Andres Pajula 59,86%
85.	Now! Innovations Technology OÜ	436	2 379 232	112 274		Paul Antoine Valencia	Now! Innovations Solutions B.V. 100%
86.	Axinom Eesti OÜ	438	5 429 322	-33 056	76	Oleg Knut, Sergei Gussev	Axinom Holding OÜ 100%
87.	Kühne + Nagel AS	446	16 901 000	97 000	43	Anti Anton, Claudio Richardson	Kuehne & Nagel Investment AB 100%
88.	Alphagis OÜ	450	1 526 897	100 761	64	Aivo Vard	Aivo Vard 12,5%, Hnit-Baltic UAB 87,5%
89.	Wisercat Software OÜ	458	1 773 065	2 611		Ilja Lavrov, Anatoli Derõšev	Vitali Belenki 40%, Wisercat OÜ 40%, Ad Töökoda OÜ 15%
90.	Vaimo OÜ	475	3 568 074	55 451	10	Brendan Thomas Peo, David Holender, Wilko Nienhaus	Vaimo Ab 100%
91.	Mobi Lab OÜ	477	2 026 462	7 867	50	Veiko Raime, Ergo Sarapu, Silja Mikli	Mobi Solutions OÜ 80%
92.	Majandustarkvara OÜ	481	2 214 873	-165 559	46	Kristjan Hiiemaa	Erply Limited 100%
93.	M-Brain OÜ	482	1 626 674	36 126	86	Mary Virves, Joakim Nyberg	Opoint AB
94.	Columbus Eesti AS	488	5 403 365	-134 718	16	Ivo Suursoo	Columbus IT Partner AS 51%, Nordic Investments OÜ 49%
95.	PLM Group Eesti OÜ	497	1 531 530	22 893	89	Jörgen Fredsson, Silva Lill, Jan Olov Lundström	PLM Group Aps 100%
96.	Cone Center OÜ	506	1 536 590	5 723		Dmitry Lipodat, Alena Vilnichuk	Dmitry Lipodat 15,02%, Alena Vilnichuk 84,98%
97.	Liewenthal Electronics OÜ	509	2 035 768	-67 520		Jaan Liivand	Jaan Liivand 100%
98.	Alpha Crc Estonia OÜ	528	2 014 258	10 597	28	Anton Iljin, Peter Nash	Alpha Calligraphic Research Cambridge Ltd 100%
99.	Gamesys Estonia OÜ	543	1 671 011	-24 243	32	Migüel Caron	Gamesys Ltd 100%
100.	Turnit OÜ	588	1 676 487	-779 807		Andres Osula, Marten Teino, Marek Tuul	T Grupp AS 85,01%, Nettbuss AS 14,99%

PANE TÄHELE

TOPi andmeid on võimalik osta

Äripäeva TOPid koostatakse Äripäeva Infopangas. Kui soovite osta endale TOPi andmefaili koos ettevõtete kontaktandmetega, siis kirjutage oma soov e-posti aadressile: **info@infopank.ee**

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

KAUBANDUSKOJA LIIKMESKONDA KUULUB ÜLE 3300 TEGUSA ETTEVÕTTE

KOOS ARENDAME EESTI
ETTEVÕTLUST NING SEISAME HEA
IGA ETTEVÕTTE ARENGU EEST!

- Hoiame Sind kursis ettevõtlusvaldkonna seadusandlusega ja võitleme bürokraatiaga
- Viime kokku Eesti ja välisriikide ettevõtjaid
- Toome Sinuni kasulikke koolitusi ja seminare
- Aitame kaasa ettevõtliku järelkasvu arengule Eestis
- Toetame ekspordi arendamisel
- Aitame laiendada suhtlusvõrgustikku

Kuuludes kaubanduskotta, oled osa mõjusaimast ettevõtjate võrgustikust.

LIITU KODA.EE

toimetaja Annika Kald
tel 667 0111
toimetajad@aripaev.ee

Pankroti äärelt edetabeli võitjaks

Krüptoraha kaevandamise riistvara äris tegutsemist alustanud ning aastate eest pankroti servalt välja tulnud Ida-Virumaa IT-ettevõtte Burfa Tech OÜ on Äripäeva tänavuse IT TOPi võitja.

IVAN TURÕGIN
Burfa Tech OÜ üks omanik

Alustasime oma tegevust 2013. aastal, kui pärast oma ettevõtte HashCoins OÜ asutamist sõlmisime San Franciscos suure Ameerika ettevõtte HashFastiga lepingu ja alustasime krüptovaluuta kaevandamise seadmete tootmist.

Tol ajal oli HashFast võimsaima BTC (bitcoini) kaevandamist võimaldava mikrokiibi arendaja ning meie jaoks oli õhus kaevandusseadmete müügi ümber korraldatud ettevõtte loomise idee. See oli tööstusharu esialgse kasvu periood, kui nüüdseks juba suureks saanud turuosalised veel alles võtsid sisse oma positsioone. Tundsime, et oleme õigel ajal õiges kohas ja ei tahtnud seetõttu kasutamata jätta võimalusi, mis olid otse meie ees.

Kuid nagu juhtub uuel ebastabiilsel, kuid juba väga konkurentsitihedal turul, kuulutas USA suurfirma HashFast mõne aja pärast välja pankroti, meil aga jäi juba seadmete ostulepingu sõlminud ostjate ees üles hulk kohustusi.

Tunnistan ausalt, sellises olukorras olles arutasime tõsiselt ka meie pankroti väljakuulutamise võimalust. Ühelt poolt olime võlgu neile klientidele, kes juba jõudsid oma seadmetele ettemakse teha. Teiselt poolt saime aru, et me ei saa neid klientidele tarnida, sest loomulikult ei kavatsenud keegi meile enam Ameerikast kiipe saata.

Kokkuvõttes jäime me osast partnerite poolt lubatud ressurssidest ilma.

Mingil hetkel said kliendid aru, et meil on raskusi tellimuste täitmisega, misjärel kogesime nende ägedat reaktsiooni. Negatiivsuse laine oli päris tõsine, kuid samas just see ajendas meid probleemile lahendust otsima, mitte kergema väljapääsuna pankrotti välja kuulutama. Vääramatu jõud võib ette tulla igas ettevõtmises ning sel hetkel sai meile ilmselgeks: kui suudame selle probleemiga hakkama saada nüüd – ilma kogemuste, ressursside ja väga väikese meeskonna (4 inimest) jõududega – siis tulevikus suudame ületada kõik takistused.

Väga raske oli, aga ettevõtlusjonni jagus

Panused olid kõrged ja võidušansid, tõsi küll, olid minimaalsed, kuid meil jätkus nii tehnilisi võimalusi kui ka mingil määral ettevõtlusjonni, et luua oma kontrolli all olevad miniandmekeskused meie kätte jäänud mikrokiipidest ja mikroskeemidest.

Meie väikese meeskonna spetsialistid pingutasid ning tulemusena sai välja töötatud ka täiesti uus tarkvara, mis võimaldas nende seadmetega kaugtööd. Seega suutsime turule pakkuda alternatiivi – kaugjuurdepääsuga teenuse, mis pakus mitte ainult sama funktsionaalsust, vaid lisaks sellele võttis kliendi õlgadelt maha ka kõik raskused, mis on seotud krüptovaluuta kaevandamise seadmete seadistamise ja töökorras hoidmisega.

Võtsime iga ostjaga personaalset ühendust, paljudele nendest meeldis selline teenuslahendus, kuid arusaadav, et mingi protsent ei jäänud sellega rahule. See on tavapärane olukord igas äris, eriti sellises ettearvamatus valdkonnas nagu meie oma. Nii sündiski töö käigus äriidee proovida edasi arendada ja eskaleerida seda konkreetset suunda, pakkudes kaevandamisseadmetele kaugjuurdepääsu. Olles täitnud kohustused olemasolevate klientide ees, otsustasime isikliku vara tagatisel laenu võtta. Laenatud vahenditega ostsime seadmeid, viisime läbi äri ümberkorralduse ning meist sai kaugkaevanduslepingute müüja.

Nüüd tagasi vaadates mõistame, kui õnnega koos me tegelikult olime, sattudes sellesse olukorda. Kuigi toona polnud me muidugi nii positiivselt häälestatud ega ka sajaprotsendiliselt kindlad, et meil läheb hästi. Algselt probleemi lahendamiseks välja mõeldud ajutine lahendus võimaldas meil lõpuks luua ühe maailma suurima krüptovaluuta kaevandamise teenuse. Praeguseks on aga see ajajärk meie jaoks juba ajalukku jäänud – teatud etapil müüsime selle ära, otsustades keskenduda oma ülejäänud ärivaldkondadele ja eriti kõrgjõudlusega andmetöötluskeskuste ehitamisele.

See alguses läbitud *force majeure*-šokk, sisuliselt "kliinilise surma staadium", mõjutas suuresti meie teadvust ja lähenemist ettevõtlusele. Sellest ajast alates oleme püüdnud teha igast uuest ärisuunast täielikult isemajandava ettevõtte. Tegelikult just siis kujunes meis välja tugev tõmme tegevuse pideva diversifitseerimise järele, mis lubab riske vähendada.

Kogu grupp vajas rebrändingut

Koos fookuse ja huvide muutumisega otsustasime viia läbi kogu Burfa Capitali grupi rebrändingu, mille tulemuseks HashCoins muutus Burfa Techiks. Olukorda saab võrrelda sellega, mis omal ajal oli Google'iga, kui 2015. aastal Google Inc. sai uue nime Alphabet Inc., saades konglomeraadiks, mis ühendas kõik Google Inc ettevõtted. Ning selle sees loodi uus ettevõte Google LLC, mis jätkas Google'i kaubamärgi all otsingumootori, pilveplatvormi ning muude toodete ja teenuste arendamist.

Kõik need muutused toimuvad kogu meie ettevõtete grupi loomuliku kasvu ja arengu etapis. Nii pakub Burfa Capital praegu ainult Eestis tööd 76 eri valdkonna kvalifitseeritud spetsialistile. Arvestades kontoreid Belgias, San Marinos ja Ukrainas, töötab ettevõttes kokku 117 inimest.

Otsustasime mitmel põhjusel vana nime mitte alles jätta. Esiteks on see 2019. aastaks moraalselt vananenud ja teiseks on see seotud üksnes kaevandamisseadmete tootmise ja krüptovaluutadega. Järelikult see üldse ei kajasta meie organisatsiooni praegust olemust.

Burfa Tech ei ole idufirma

Burfa Tech ei ole aastase elutsükliga noor IT-idufirma, vaid kontserni divisjon, mis tegeleb kõrgtehnoloogiaga ja olnud turul esindatud enam kui kuus aastat.

Meie peamine erinevus ja konkurentsieelis on see, et meie huvid ja tegevus haarab nii tarkvaralahenduste programmeerimist kui ka riistvara ehk "raua"-lahenduste väljatöötamist. See tähendab, et suudame pakkuda oma klientidele ühe ettevõtte raames täislahenduste tsüklit, valmis infrastruktuuri: alates projekteerimisest kuni kõigi seadmete seadistamise ja hoolduseni.

Kaugteenuspakettide äri müümise ajaks oli meil käigus juba mitu oma ja renditud andmekeskust erinevates maailma riikides (näiteks Islandil ja Hiinas), kuid mõne aja pärast otsustasime konsolideerida suurem osa võimsustest Eestisse.

Ida-Virumaale uue andmekeskuse ehitamine polnud juhuslik. Esiteks, kuna nii mina kui ka Sergei Potapenko – ettevõtte asutajad – oleme pärit Jõhvist, otsustasime toetada kodukandi majandust, viies sinna uusi kaasaegseid projekte ja investeeringuid. Munitsipaalvõimude avatus, kvalifitseeritud tööjõu ja sobiva kinnisvara kättesaadavus on vaid mõned tegurid, mis on meid veennud piirkonna kõrge pikaajalise potentsiaali osas, nii et me ei plaani piirduda vaid sellega, mis juba saavutatud.

Arvutusvõimsuste klastri ehitamine Narvas Balti Elektrijaama territooriumil

MIS ON MIS

ICO (*initial coin offering*)

Virtuaalmüntide esmapakkumine.
Põhineb plokiahela tehnoloogial
Emiteeritakse osakuid ehk instrumente, millede omamisega kaasnevad nende omanikule mingit tüüpi õigused, enamikul juhtudel rahalised.

Token või coin

Jagatakse ICOde käigus kas krüptoraha või FIAT-valuuta eest.
Sarnane digitaalsele *voucher*ile, annab investorile mingisuguse õiguse või väärtuse, mille loomus varieerub. Funktsioonid jagunevad laias laastus kolmeks.
Kasutus-token annab õiguse ja ligipääse mingit sorti tarkvarale või teenusele.
Kommuuni-token annab investorile ligipääsu ja kuuluvuse mingisse gruppi.
Finants-token jaguneb omakorda kaheks: krüptovaluutat esindavad tokenid ja tootlust pakkuvad tokenid. Viimased annavad õiges teenida ettevõtte äritegevuselt või sellele kuuluvalt varalt kasumit.
Investorid saavad ICOt korraldava idufirma tokenitega kaubelda krüptoraha turuplatsidel, panustades seeläbi ettevõtte edu või ebaedu peale.

ALLIKAS: EESTI PANK, TEADUSTÖÖ „THE ICO GOLD RUSH: IT'S A SCAM, IT'S A BUBBLE, IT'S A SUPER CHALLENGE FOR REGULATORS"

Äripäeva TOP 2019

Äripäeva TOP 2019 peatoetaja:
KPMG

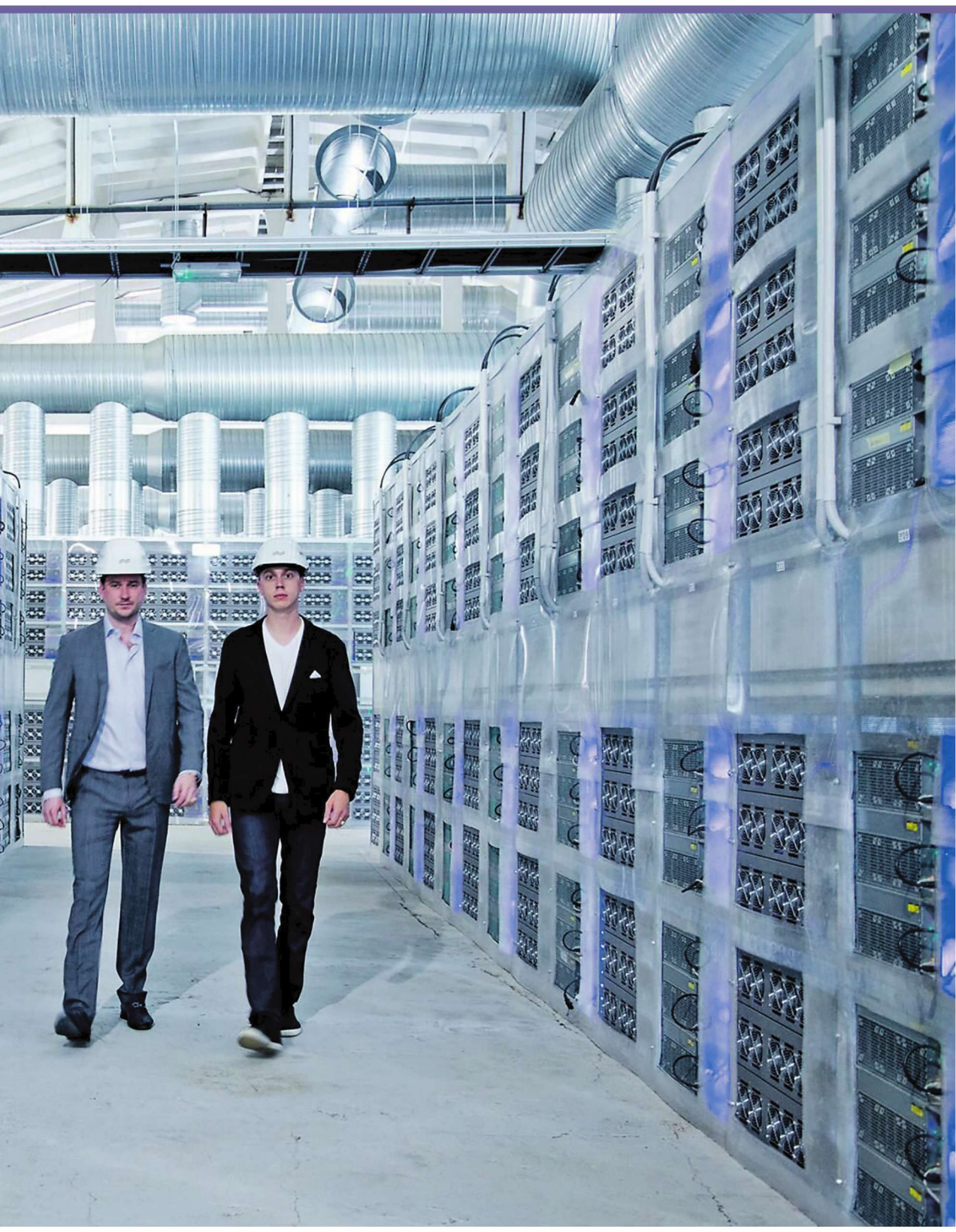

▲ **Burfa Tech laiendab oma Põhja-Euroopa suurima kõrgjõudlusega andmetöötluskeskuse Narvas praeguselt nelja megavati suuruselt võimsuselt seitsme megavatini. Ettevõtte osanik Ivan Turõgin ja tootejuht Vitali Pavlov uues andmetöötluskeskuses.** FOTO: ARDO KALJUVEE/EKSPRESS MEEDIA/SCANPIX

asuvasse tehnoloogiaparki algas pärast seda, kui suutsime Enefitiga kokku leppida partnerluses ja heades lepingutingimustes. Esimese etapi ehitus valmis sel suvel: kõik vajalikud load on olemas, see juba töötab ja on elektritarbimise osas võrreldav näiteks kõigi Rakvere kodutarbijate tarbimisega.

Nagu oktoobri alguses ajakirjanduses teatasime, on Burfa Narva andmetöötluskeskuse teise etapi ehitamine käimas juba täie hooga. Kogu arvutusvõimsus, mis kava kohaselt käivitatakse 2020. aasta kevadeks, on 7 MW. Prognoositav elektritarbimise maht pärast teise etapi lõppu on keskmiselt 61 GWh aastas, mis teeb meist ühe suurima elektritarbija riigis. Võrdluseks – see on pisut rohkem kui kõigi Saaremaa kodutarbijate aastane tarbimine kokku.

Meie arvutuskeskused pakuvad multifunktsionaalseid ja universaalseid lahendusi, mis hõlmavad paljusid tehnoloogilisi valdkondi: suurandmete töötlusest kuni ülivõimsa renderdamiseni. Näotuvastussüsteemid ja autonumbrite tuvastussüsteemid suurlinnade tänavatel on ka just selliste andmetöötluskeskuste töö tulemus.

Oleme saavutatu üle väga uhked

Lisaks andmekeskuste ülesehitamisele ja opereerimisele keskendunud Burfa Tech'ile tegeleb Burfa Capital investeeringutega väga erinevatesse projektidesse sellistes valdkondades nagu arendus, turundus ja finantstehnoloogia. Meie investeerimisportfelli kuuluvad Burfa Real Estate OÜ (äri- ja elamukinnisvara ehitamine), Burfa Media OÜ (digitaalse turunduse lahendused), Cyberland OÜ ja Codiv OÜ (tarkvara-arendus), Advendor Network OÜ (internetireklaamid, Eesti juhtiv CPA-võrk). Ja muidugi Polybius Foundation OÜ, mis viis läbi esimese ICO ehk virtuaalmüntide esmapakkumise Eestis ja sillutas sellega teed teistele sarnastele algatustele, tuues token-mõiste siinsesse õigusruumi.

Polybius Foundation tegeleb praegu OSOMi väljatöötamisega, mis on terviklik teenus isiklike finantside haldamiseks. Projektimeeskond koosneb 23 inimesest, kellest pooled asuvad Tallinna kontoris ja pooled Brüsselis. Projekt on juba kaks korda läbinud finantsauditi, mille viis läbi Baker Tilly Baltics. Kogu Polybius Foundation tegevus on läbipaistev ja avatud: auditite tulemused on kättesaadavad Eesti elektroonilises äriregistris.

Lisaks käivitas Polybius Foundation septembris toote Osom Finance beetaversiooni. Igaüks saab selle võimalusi proovida: toode on avalikult saadaval ja vastavalt Play Store ja App Store'i hinnangutele, on kasutajad selle väga hästi vastu võtnud. Täna piirdub rakenduse funktsionaalsus veel krüptovaluutadega töötamisega, kuid lähitulevikus plaanime töötada ka traditsiooniliste valuutadega.

Oleme praeguste tulemuste üle väga uhked, ehkki oleme alles oma teekonna alguses. Mis puutub OSOMi, siis nüüd keskendume edasisele arengule Belgia turul, kuid juba otsime võimalusi, kuidas jõuda nii sealsetesse naaberriikidesse kui ka Euroopa põhjapiirkonda.

Kui turukonjunktuur ei muutu ning võimaldab meil kasvu ja arengut toetada, jätkame oma plaanide elluviimist uute andmekeskuste ehitamise ja selle valdkonnaga seotud teenuste rahvusvahelises pakkumise näol.

Analüüs: digitehnoloogiad murendavad igat äritahku

SERGEI DMITRIJEV, TAAVI PAHAPILL
KPMG Baltics tehingute nõustamise konsultandid

Ettevõtete juhid nimetavad kõikides tegevusvaldkondades prioriteediks tehnoloogiate rakendamist, mis aitavad saavutada hüppelist kasvu, kiirendada turule jõudmiseks kuluvat aega, edendada innovatsiooni.

Üle kogu maailma tegutseva uuringufirma McKinsey 2019. aastal läbiviidud uuring (52 globaalset ettevõtet 17st ettevõtlusvaldkonnast) näitas, et kui ettevõtete tech-liidritelt küsiti, mis on nende juhatuse tipp-prioriteedid, olid tulemused järgmised: 71% vastas, et kõige olulisem on oskus reageerida pidevalt muutuvatele klientide nõudmistele ning jõuda kiiresti turule, 88% küsitletutest mainisid käibe tõstmist ja ainult 47% nimetasid kulude vähendamist.

IT-teenustel pole piire, mis ühest küljest annab kõigile Eesti ettevõtetele võimaluse müüa oma tooteid ja teenuseid kogu maailmas, kuid teisest küljest tekitab tihe globaalne konkurents uusi väljakutseid.

Lõpmatu kasvupotentsiaal

Vaatamata märkimisväärsetele investeeringutele tundub infotehnoloogiasektor praegusel ajahetkel olevat endiselt lõpmatu kasvupotentsiaaliga.

Eestis kasvas Äripäeva TOP100 IT-ettevõtete käive keskmiselt 14 protsenti aasta varasemaga võrreldes, sealhulgas suutsid mitmed turuosalised oma käibeid enam kui kahekordistada. Näiteks Bolt suutis aastaga käivet kasvatada üle 3,5 korra ning Pocosys 2,5 korda, mis on imekspandav võit, olenemata ettevõtte suurusest või tegevusalast.

Kasumlikkus töötaja kohta jätab soovida

Koostasime Äripäeva edetabelis esindatud ettevõtetest joonise, mis näitab, kui kasumlik on ettevõtte tegevus ühe töötaja kohta ja nende ärikasumi marginaali, mis aitab paremini võrrelda eri suuruses ettevõttete kasumlikkust käibe suhtes.

Kasutasime ettevõtete võrdlemiseks nii Äripäeva TOP100 listi kui ka KPMG rahvusvahelist võrdlusbaasi. Kuna Äripäeva listis olevatel ettevõtetel on erinevad ärimudelid, siis tuleb tulemuste võrdlemisel olla ettevaatlik.

Eesti ettevõtete EBIDTA töötaja kohta on võrreldes muu Euroopaga madalam, mis võib viidata olukorrale, kus teiste Euroopa IT-ettevõtetega konkureerimisel odavam hind pikas perspektiivis eelist ei paku. Ühtlasi tundub võimatu vältida tööjõuküsimust – kas välismaalt IT-spetsialistide värbamise lihtsustamine ning sotsiaalmaksu piirangu kehtestamine võiksid olla võtmetähtsusega meie IT-ettevõtete globaalse konkurentsivõime tagamisel?

Hea uudis on asjaolu, et kasumlikkuses (EBIT%) oleme Euroopa keskmisega samal tasemel.

VÕRDLUS

Kui kasumlikud on Eesti IT-tipud

valik Äripäeva IT-TOPi ettevõtete kasumlikkus töötaja kohta ja ärikasumi marginaal

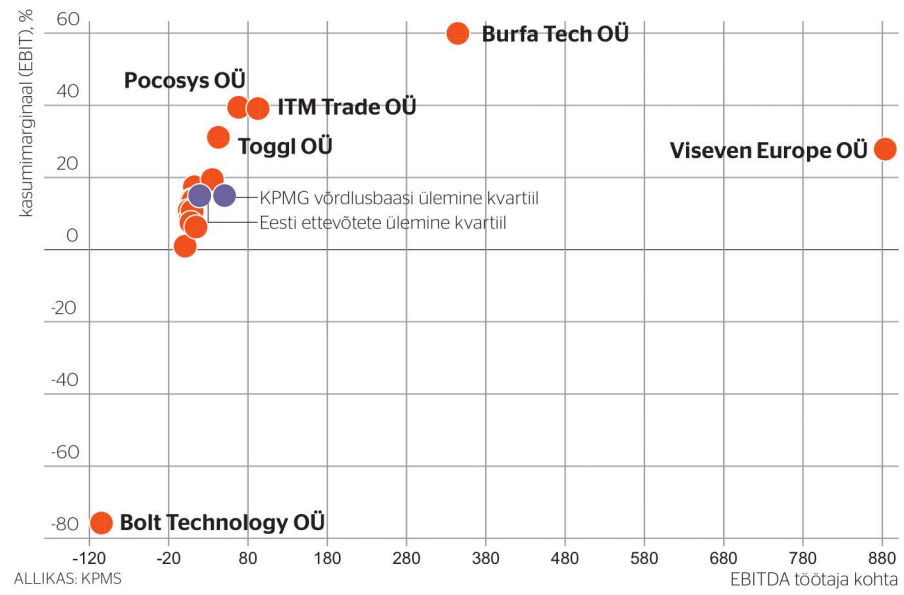

ALLIKAS: KPMS

Burfa Tech OÜ
Ida-Viirumaa juurtega ambitsioonikas ettevõte, kes kasutas edukalt ära *blockchain hype*'i ning on nüüdseks nutikalt diversifitseerinud oma äritegevust, muuhulgas on ettevõte laienenud ka andmetöötlusesse. Alates 2016. aastast on BurfaTech'i käive kasvanud 1000%, olles selle aasta TOPis sektori kõige kasumlikum ettevõte.

Pocosys OÜ
Pangandustarkvaratooteid ja -teenuseid pakkuv ettevõte, mis on tõestanud, et IT-teenused piire ei tunnista. Ettevõte on suutnud edukalt hoida väikest töötajate arvu, kasvatades käivet 2,5 korda.

Neotech Development OÜ
Rahvusvaheline tarkvaraarendaja, mille põhitegevusalaks on arvutisüsteemide ja andmebaaside haldus. Ettevõte on suutnud kasvada käivet 72% ning hoiab oma varade rentaablust 70% juures. Just seepärast saigi ettevõte edetabelis väljateenitud teise koha.

Bolt Technology OÜ
Endine Taxify. Enam kui 150 miljonit eurot kaasanud transpordiplatvorm, mis lahendab kaasaegse linna logistilist ebaefektiivsust. Ettevõte on hetkel aktiivses kasvufaasis, mille tulemusena kasvas käive aasta jooksul küll 3,5 korda, kuid kasumisse see ettevõtet veel ei toonud.

22%

kasvas mullu aasta varasemaga võrreldes Äripäeva IT-TOPis osalenud 100 ettevõtte koondkäive, olles 766 miljonit eurot. Kaks esimest olid teistest kõvasti üle: suurima, 79,7 miljoni eurose käibe tegi Bolt Technology, 66 miljoniga oli teine Nortal.

12,4

miljonit eurot oli mullu edetabeli ettevõtete koondärikasum, aasta varem oli see 52,8 miljonit. Suure languse üks põhjustaja oli aktiivselt laienenud ja investeerinud Bolt, mis lõpetas aasta 60miljonilise kahjumiga.

Tarkvaraarenduse ja finantstehnoloogia litsentseerimisega tegeleva Pocosys omanik Indrek Neivelt ja tegevjuht Oksana Tolmatšova võivad eelmise aasta tulemusega rahul olla.

Bluffimist on IT-sektoris palju

Tänavuses IT-firmade edetabelis kolmandal kohal figureerib Pocosys OÜ. Pikka aega panga tippjuhina tegutsenud ning viie aasta eest IT-le sõrme andnud Indrek Neivelti osalusega ettevõte on teinud aastaga võimsa hüppe, kuid tehnoloogiavaldkonnas tegutsemist võimsa pangandustaustaga mees lihtsaks ei pea. Teda üllatab see, kuivõrd palju on tehnoloogiasektoris bluffimist.

RIINA JUSSILA
riina.jussila@aripaev.ee

2015. aastal loodud Pocosys tegeleb tarkvaraarenduse ja digitaalpanganduse tehnoloogia müügi ning rendiga. Ettevõtte juhatusse kuuluvad Indrek Neivelt ja Oksana Tolmatšova sõnavad, et tänaseks on firma oma tehnoloogiat müünud muuhulgas Aafrika *start-up*'ile, uudsetele makselahendustele keskendunud Jaapani ettevõttele ja UK börsil noteeritud finantsasutusele.

"2014. aastal hakkasid neopangad Euroopas pead tõstma ja nii oli ka meie unistus pakkuda klientidele mugavat ja odavamat mobiilipangandust. Me olime õigel ajal aga vales kohas. Nimelt olid siis siin liiga keerulised *online*-konto avamise reeglid ja me ei olnud konkurentsivõimelised. Õnneks selgus, et tehnoloogia, mida oleme enda jaoks arendanud, pakub paljudele finantsasutustele niivõrd suurt väärtust, et otsustasime strateegiat muuta ja keskenduda selle litsentseerimisele," meenutab Neivelt 2015. aastal alguse saanud Pocopay – mobiilirakenduste kaudu maksete ja muid finantsteenuseid pakkuva ettevõtte teket, mis õige pea Pocosys OÜ tekkele põhjust andis. "Kui tagasi vaadata, siis neopanga ehitamine oli äge kogemus, kuid reaalne äri on küpsetele ettevõtetele IT lahenduste pakkumine. Neopanga ehitamine on alustavale ettevõttel väga riskantne ja kallis tegevus," lisas ta.

> **Klient juba arvestab, et kõik blufivad ja kui sa lubad ausalt, siis ikkagi võetakse su juttu koefitsiendiga.**
>
> **Indrek Neivelt**

Millised tõekspidamised tuli ümber mängida, kui palju ärimudelit muuta selleks, et ettevõtte kulgemine soovitud suunas jätkuda saaks?

Indrek: Ega ma selles idunduses ennast väga hästi ei tunne. Olen ikka selline klassika austaja. Kuidagi naljakas on kaheksa või kümme aastat kahjumiga töötada ning aktsionäride käest uusi ja suuremaid summasid küsida. Mis mind on üllatanud, on see, kui palju on tehnoloogisektoris bluffimist. Me oleme paarist väga heast lepingust ilma jäänud, kuna lubasime seda, mida teadsime, et suudame teha. Aga klient juba arvestab, et kõik blufivad ja kui sa lubad ausalt, siis ikkagi võetakse su juttu koefitsendiga.

Mitme töötajaga te alustasite ja kui palju on teid täna ning kui suurelt ja kuhu suunda olete laienenud?

Oksana: Alustasime väga väikese seltskonnaga, mis mahtus ühe laua ümber istuma. Nagu *startup*'ile omane, tegime kõike koos ja suure innuga, olgu see finantslitsentsi taotlemine, mobiiliäpi disaini loomine või panga infrastruktuuri väljamõtlemine.

Tänaseks on meid 30 inimest: 20 IT-ettevõttes Pocosys ja 10 makseasutuses Pocopay. Kuigi juriidiliselt on tegemist kahe eraldiseisva firmaga, tegutseme kui üks tiim, sest enamus meie kliente vajavad nii finantstehnoloogiat, kui ka makseasutuse teenuseid, mida suudame koos väga efektiivselt pakkuda. Tänaseks oleme müünud oma tehnoloogiat Aafrika *startup*'ile, uudsetele makselahendustele keskendunud Jaapani ettevõttele ja UK börsil noteeritud finantsasutusele. Iganädalaselt suhtleme klientidega üle maailma. Vaatamata oma optimaalsele suurusele tunneme end laia haarega rahvusvahelise firmana.

Olete viimase aastaga teinud korraliku hüppe. Vaadates tagasi, siis millised otsused ja sammud edule kaasa aitasid?

Oksana: Kasv on tulnud eelkõige tehnoloogiaärist. Pocosysi 2018. aasta müügikäive ulatus 2,94 miljoni euroni ja kasum 1,06 miljoni euroni. Võib öelda, et eelmisel aastal nautisime eelnevatel aastatel tehtud müügi tulemusi.

Äris, kus tegutseme, võtab tehinguni jõudmine vahel mitu aastat aega, sest finantstehnoloogia ostmine on tähtis strateegiline otsus iga ettevõtte jaoks. Teades seda, oleme näinud palju vaeva, et tekitada Pocosys'ile kõrget nähtavust internetiavarustes. Tänu sellele leiavad meieni praegu lihtsasti tee nii noored kui ka küpsed ettevõtted, kel vajadus uus finantstoode ehitada või vana infosüsteem välja vahetada.

Kui keeruline või ehk hoopis vastupidi – lihtne, on teie valdkonnas tegutseda? Kellest juhindute ja kuidas eristute?

Oksana: Finantstehnoloogia valdkond on väga konkurentsitihe ja õnneks eeskujusid, kellelt õppida, leiab iga päev.

Samas on finantsmaailm jõudnud sellisesse faasi, kus moodsa tehnoloogia järele nälg on samuti väga suur, seega jätkub tööd kõigile selles sektoris tegutsevatele IT-ettevõtetele.

Meie ehk eristume tehnoloogia kõrge kvaliteedi ja suutlikkusega lubadustest kinni pidada. Kui oleme lubanud projekti kuue kuuga valmis saada, siis teeme selle kindlasti ka ära. Ja see on haruldaselt esinev nähtus IT maailmas.

Kas on olnud hetki, mis pannud loobumisele mõtlema?

Indrek: Lõpetamise mõtet ei ole olnud. Ega kerge pole me elu olnud, aga samas ega elu ei peagi kerge olema. Meil on väga tublid töötajad ning kogu aeg on väga põnev.

Nagu Oksana ütles, oleme oma tehnoloogiat müünud kolmel mandril ning suhtleme ettevõtetega ja pankadega üle terve maailma.

Millal pudeneb peost viimane münt ehk kaob sularaha?

Indrek: Olin selles osas paar aastat tagasi optimistlikum. Vaadates, kui keeruliseks on arveldamine tehtud, siis ma ei imestaks kui sularaha osatähtsus hakkab hoopis kasvama. Inimesed tahavad privaatsust ja selle vastu ei saa.

Teise koha sai tarkvara-rakenduste arendaja

JAROSLAV TAVGEN
jaroslav.tavgen@aripaev.ee

IT ja arvutifirmade TOPis saavutas tänavu teise koha tarkvararakenduste arendaja Neotech Development OÜ.

Enam kui kaheksa aastat tegutsenud Neotech Development OÜ juhatuse liige Marina Tjulinova kommenteeris Äripäeva venekeelsele sõsarlehele Delovõje Vedomosti, et ettevõtte peamiseks tegevuseks on tarkvararakenduste arendamine, seda nii arvutite kui ka mobiiltelefonide jaoks.

Ettevõtte kliente leidub erinevates Euroopa riikides, kuid enamik müügitulust saab firma ühelt kliendilt. Tjulinova ei soovinud selle kliendi nime avalikustada. "Ma ei taha selle kliendi nime ütelda, sest ma ei taha, et konkurendid ta üle meelitaks," põhjendas juht.

Neotech Developmentil on olemas tütarettevõtteid Lätis ja Valgevenes. Tjulinova märkis Valgevenes firma asutamise kohta, et probleem tööjõu leidmise osas on suur ja Valgevene pakub selles valdkonnas häid lahendusi.

Kui guugeldada "Neotech Development," siis võib leida kommentaare ja tagasisidet sellest firmast veebilehel glassdoor.com. See veebileht on töötajate jaoks loodud portaal, kus nad jagavad oma arvamusi tööandjate kohta. Päris mitu inimest on seal kirjutanud, et Neotech Development maksab ümbrikupalka. Kui Delovõje Vedomosti palus Tjulinoval seda teemat kommenteerida, siis ta kinnitas, et Neotech Development OÜs ei tehta üldse makseid sularahas. "Kõik maksed tehakse ainult pangaülekandega. Võib ütelda, et meie kassa on tühi," ütles ta kommentaariks.

Neotech Development sai 2018. aastal müügitulu 8,7 miljonit eurot ja kasum oli 1,3 miljonit. Tjulinova sõnas käesoleva aasta kohta, et 2019. aasta tulemused tulevad sarnased. Töötajaid oli firmal 2018. aasta lõpus 124.

Neotech Development Grupi moodustavad järgmised ettevõtted: Neotech Development OÜ (emaettevõte Eestis), Neotech Solutions INC (USA, 100% tütarettevõte), Neotech Development SIA (Läti, 100% tütarettevõte), Neotech Development OOO (Valgevene, 99% tütarettevõte).

"Meil läheb hästi. Müügitulu suurenes, kasum vähenes. See on seotud sellega et investeerisime raha uude tegevusse," ütles ta.

▲ **Kuvatõmmis ettevõtte Facebooki lehelt.** FOTO: NEOTECH DEVELOPMENT OÜ

8,7

miljonit eurot oli Neotech Developmenti 2018. aasta müügitulu. Kasum oli 1,3 miljonit ja töötajaid oli firmal 2018. aasta lõpus 124.

Suurepärase IT-meeskonna loob tiimi missioon

IVAR LUKK
PCC ICF Estonia liige ja Äripäeva Akadeemia koolitaja

Motiveeritud ja hästi kokkutöötanud IT-meeskond on jõud, millele on konkurentidel raske vastu saada.

Olen IT-meeskondade *coaching*'ul kokku puutunud erinevate probleemidega: ebaselged prioriteedid, usaldamatus, raskused otsustamisel või otsuste elluviimisel, omavaheline konkureerimine jne.

Enamasti ei ole probleemide põhjus konkreetses meeskonnaliikmes, vaid selles, mis toimub meeskonnaliikmete vahel. Iga omavaheline suhtlus mõjutab ka teisi ruumis viibijaid. Vastusest kõrvalepõiklemine tekitab usaldamatust, negatiivsed kommentaarid murendavad entusiasmi, samas avatus ja konkreetsus kasvatavad usku edusse. Meeskonna kujundamine on suures osas juhi kätes. Osa juhte on seda õppinud, teistel tuleb see intuitiivselt. Samas, ükski meeskond ei saa kunagi lõplikult "valmis". Inimesed lahkuvad ja liituvad. Seetõttu peab ka meeskond uuenema ja leidma tee edasi. Hea *coach* aitab saada nägijaks – ta on treenitud nägema ja lahti mõtestama meeskonnaliikmetevahelist dünaamikat (väga palju võib näha juba esimesel koosolekul). Ta toob tiimi välja tavarutiinist. Kui juhil on vajalikud oskused, siis alustab ta meeskonna arendamise ja usalduse kasvatamisega kohe meeskonna loomisel või eelmiselt juhilt ülevõtmisel. Keerulisem on olukord, kus juht ja meeskond on juba mõnda aega koos töötanud, aga tiim ei toimi. On tekkinud rutiinid ja kirjutamata reeglid, mis toimivad alateadvuse tasandil. Sel juhul on juhil raske muuta väljakujunenud dünaamikat, olles ise selle osa.

> **Meeskonna arenguhüppe saavutamiseks on kõige olulisem aidata tal jõuda ausate ja avatud vestlusteni.**

Olen jõudnud tõdemusele, et meeskonna arenguhüppeks on kõige olulisem aidata tal jõuda ausate ja avatud vestlusteni. Tihti kohtab "elevant on toas" olukorda. On tunda, et mitu suurt ja olulist teemat on lahti rääkimata. *Coach* modereerib avatud vestlusi. Kuna usaldust ei saa tekitada hetkega, tuleb selliseid sessioone teha mitu. Inimesed hakkavad vähehaaval riske võtma ja katsetama, mis juhtub.

Meeskonna-*coaching* vajab kõigilt julgust. Juhil tuleb tegeleda enda ja liikmete emotsioonidega, peidetud konfliktidega ja tunnistada ka iseenda vajakajäämisi. Liikmetel on vaja julgust, et välja öelda, mida nad tegelikult mõtlevad. *Coaching*-guru Peter Hawkins ütleb, et suurepärast tiimi ei loo mitte juht, vaid meeskonna missioon. Kui see on selge ja inspireeriv, siis tõmbab ta magnetina ligi parimaid ning mittemotiveeritud lahkuvad.

KOOLITUS
IT-meeskonna juhtimine

Toimub 26. novembril
Koolitaja Ivar Lukk
Lisainfo pood.aripaev.ee/it-meeskonna-juhtimine-november-2019

IT ja telekomi TOP
Toimetaja: Annika Kald, tel 667 0111, e-post: toimetajad@aripaev.ee
Reklaami projektijuht: Ana Madismäe, tel 5456 0150, e-post: ana.madismae@aripaev.ee
ftp.aripaev.ee/incoming/Rekl
Kujundaja: Margit Toovere, OÜ Kujundusvabrik

Äripäev
Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Vana-Lõuna 39/1, 19094 Tallinn
telefon: (372) 667 0195, (372) 667 0222
Toimetus: e-post: aripaev@aripaev.ee tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond: e-post: reklaam@aripaev.ee tel: (372) 667 0105

Tellimine ja levi: e-post: register@aripaev.ee tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis: www.aripaev.ee/tellimine
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Äripäeva tooted ja teenused: pood.aripaev.ee
Äripäeva raadio: raadio.aripaev.ee

Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalisel, majanduslikul, poliitilisel või religioossel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

ILLUSTRATSIOON: SHUTTERSTOCK

JUHTKIRI

Kummardus Jõhvi poistele

Krüptoraha kaevandamise riistvara äris alustanud ja pankroti servalt välja rabelenud Ida-Virumaa IT-ettevõte Burfa Tech võitis IT-firmade TOPi. Firma asutajad Ivan Turõgin ja Sergei Potapenko väärivad Eestilt tunnustust.

Lugesin selle lehe toimetajana Burfa Techi ühe omaniku Ivan Turõgini saadetud lugu sarjast, et kõik ausalt ära rääkida, pean ma alustama sellest, et paari aasta eest kaaluti tõsiselt ka firma pankroti väljakuulutamise võimalust. Lugesin ja ahmisin õhku.

Võitja firma juht kirjutas saadetud kirjas siiralt ja avatult, et ühelt poolt olid nad võlgu neile klientidele, kes juba jõudsid oma seadmetele ettemaksu ära teha. Ja teiselt poolt saadi aru, et nad ei saa tooteid klientidele tarnida, sest loomulikult ei kavatsenud neile enam keegi Ameerikast kiipe saata, sest USA suurfirma oli lihtsalt pankroti välja kuulutanud.

Täbarast olukorrast aru saanud ärritunud klientidega üle terve maailma tuli poistel tegeleda päeval ja öösel ning lahendusi otsida.

Panused olid kõrged ja võidušansid tundusid täiesti olematud, kuid neil Jõhvi poistel jätkus nii tehnilist taipu kui ka ettevõtlusjonni, et üliraskes ja pingelises olukorras veel välja mõelda ja tehniliselt ka kokku panna täiesti uus tarkvara, mis võimaldas teha olemasolevate seadmetega kaugtööd - üle kogu maailma.

> **Me ei plaani Ida-Virumaal piirduda vaid sellega, mis on tänaseks juba saavutatud.**

Ja Ida-Virumaale uue andmekeskuse ehitamine polnud poistel juhuslik otsus. Esiteks, kuna nii Ivan kui ka Sergei – ettevõtte asutajad – on pärit Jõhvist, otsustasid nad teadlikult toetada oma kodukandi majandust ja anda inimestele tööd, viies sinna uusi kaasaegseid projekte ja investeeringuid. Ivan kiidab ka, et munitsipaalvõimude avatus, kvalifitseeritud tööjõu ja sobiva kinnisvara kättesaadavus, on vaid mõned tegurid, mis on meid veennud selle Eesti ääremaa piirkonna kõrge ja pikaajalise potentsiaali osas.

"Me ei plaani Ida-Virumaal piirduda vaid sellega, mis juba saavutatud," kinnitas kirjas Turõgin. Täna pakub Burfa ainult Eestis tööd 76 eri valdkonna kvalifitseeritud spetsialistile.

Väga tiheda konkurentsiolukorraga telekomifirmade osas kuulutas Äripäev tänavu edukaimaks Elisa ja tema tütarfirma. Elisa Eesti juhatuse liikme Andrus Hiiepuu hinnangul on konkurents hea, sest seda rohkem võidavad nii lõpptarbijad kui ka kogu tööstusharu tervikuna. "Konkurentsi vähenemine toob suure tõenäosusega kaasa innovatsiooni languse, tarneaegade pikenemise ja kulude kasvu," rääkis ta.

Teiste ettevõtjate kommentaaridest selgus, et jätkuvalt on üliioluline teema küberturvalisus. Sellest rääkimine on väga vajalik, sest igapäevaselt kuuleme, kuidas kellelgi kuskil ikka midagi juhtub. Seetõttu peaks iga ettevõtja – ükskõik, mis valdkonnas ta tegutseb, mõtlema, kuidas jõuda parema infoturbeni.

Telia Eesti juht Robert Pajos toonitas, et Telia siseneb aktiivselt erinevate lahendustega küberturbe turule.

REPLIIK

Eesti IT-sektorit räsib nii poliitjama kui ka ilmataat

Eesti eduka e-riigi maine on viimase aasta jooksul saanud igatpidi kriimustada.

INDREK KALD
ITuudised.ee toimetaja

Nagu oleks veel vähe hiljutistest probleemidest ID-kaardi turvalisusega, Smart-ID teenuse katkestusest sügise hakul, Mobiil-ID tagasilöökidest nii sel aastal varem kui värskelt oktoobri lõpus, häirekeskuse numbri 112 pooletunnisest tõrkest septembris või siis saamatu IT-ministri tagasiastumisest ning raskustest uue leidmisel.

Nüüd tegi ilmataat pea sõna otseses mõttes tuule alla riigivõrgule. See riigi infosüsteemi ameti (RIA) pakutav teenus tagab muuhulgas internetiühenduse kohalikele omavalitsustele ning riigiasutustele. Tormituulte põhjustatud elektrikatkestuste tõttu oli kriitilise tähtsusega riigivõrk maas paljudes kohtades Lõuna-Eestis, sealhulgas haiglais, piiripunktides, vallamajades ja koolides. RIA kinnitusel on riigi andmesidevõrgu sidepunktid dubleeritud, kuid ulatusliku elektrikatkestuse tõttu oli ka dubleeritud võrk maas.

> **Kui Putin polnud ise varem selle peale tulnud, siis nüüd näitasime nõrga koha talle kätte: lõika lihtsalt elektrikaabel läbi.**

Ümberehitatud vana tankimootori toitel end elektriga varustama pidanud Võru haigla on oma kriitilisuselt erandjuhtum, ent andmeside kadumine halvas paljude asutuste töö, mis IKT kontekstis väärivad suuremat tähelepanu.

Teiste seas oli sidepuudusel n-ö maas ka Luhamaa piiripunkt. Kui Putin polnud varem selle peale tulnud, siis nüüd näitasime ise ühe nõrga koha talle kätte: lõika kaabel läbi ning Euroopa Liidu idapiir on osaliselt teovõimetu. Ja see on juba otseselt julgeolekurisk, sest (andme)side kadumine ei pruugi jääda vaid põnevusfilmidest tuttavaks sündmusi käivitavaks stsenaariumiks.

Oktoobri viimasel nädalavahetusel tormi tõttu elutähtsate teenuste peatumine Võrus oli sel aastal juba teine suurem tormituulest alguse saanud olukord, mille järel tekkis suur elektrikatkestus ühes sellest sõltuvaga.

Siseminister on lubanud võtta novembris valitsuse kriisikomisjoni istungil elutähtsate teenuste katkemise ja taastamise kriisiolukordades eritähelepanu alla.

Samas vastutab iga ministeerium ja riigiasutus omas valdkonnas kriisideks valmisoleku eest seaduse järgi ise. Sealhulgas peab majandus- ja kommunikatsiooniministeerium tagama muuseas ka elektriga varustamise ning telefoni- ja andmeside, riigi infosüsteemi ameti vastutusalasse kuuluvad aga küberintsidendid.

Nagu teadis juba vanarahvas, õpib loll ainult oma vigadest (kui üldse õpib), tark seevastu ka teiste omadest, lisaks ajaloost. Viimasel on tavaks korduda, eelolevat valitsuse kriisikomisjoni istungit silmas pidades loodetavasti mitte farsina. Arvestades, et kaks kolmandikku reeglina tuulisest sügisest on alles ees ning seejärel algab ka talv, tekib paratamatult küsimus – milleks peame nn eesrindlikku digiriigina veel valmis olema?

FOCUS [IT] INFORMATION SECURITY

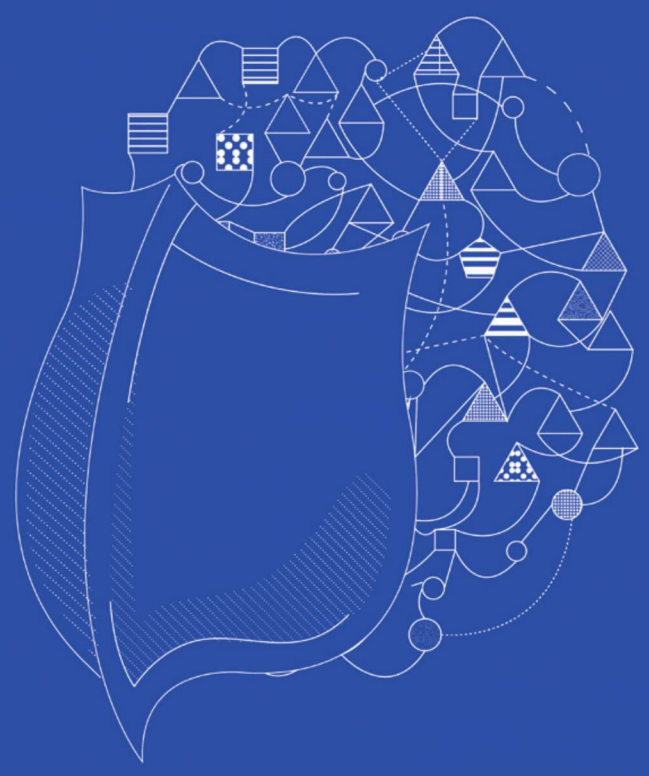

- Küberturvalisuse hindamine, testimine ja auditeerimine
- Küberturbealane nõustamine, sh isikuandmete kaitse ja GDPR-nõuetele vastavus
- Turbealased koolitused, sh infoturbe alused juhile ja kasutajale, GDPR
- Infoturbemeeskond teenusena - CISO as a service

Saada kiri ja küsi pakkumist! | focusit@focusit.ee | www.focusit.ee

MÄETAGUSE
mõisa hotell & spa

Aastavahetuspidu just sinu seltskonnale 31.12.19 mõisahäärberis!

Pakume teile muhedat ja hoogsat eestipärast aastavahetuspidu,
kust ei puudu koduõlu, õhtujuht, vanad rahvakombed, jõuluvana ning tants ja trall!

Kaetud on jõuluhõnguline peolaud, tantsuks mängib Nedsaja Küla Bänd,
kesköö1 süütame tuleskulptuuri, lööme kokku vahuveinipokaale ja naudime ilutulestikku!
Pidu läheb peale südaööd edasi tordi, kohvi ja tantsuga!
Kõige viimasemaidki pidulisi ootab hotellimajas pehme voodi.
Aasta esimesel päeval pakume hilist hommikusööki ja supelmaja kasutamist.

Paketi hind: 31.12 = 169 € ühele/ koht kaheses standardtoas
Lisaöö: 30.12 või 01.01 -20% = 34 € ühele/ koht kaheses standardtoas

Sel aastal soosivad taevatähed aastavahetuse vastuvõtmist koos oma pere ja parimate sõpradega ;)
Vaid üks seltskond saab broneerida selleks omaette saali kuni 14-le!